

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 130
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Mlada Turčija

Venizelos in Marinković upata, da bosta uredila svoje odnose tudi z maloazijskim čedom — moderno Turčijo, s katero se da v radikalizmu reform primerjati kvečjemu še sovjetska Rusija. Od politične strani, našega gospodarstva in sociologov se je že večkrat povdarjalo na Kemal-pašo, ki je za svojo državo zbrisal prilike »bolnega moža ob Bosporu« in ki obnavlja na evropski podlagi mlado-turški imperijalizem, za katerega prijateljstvo se že sedaj potegujejo države od blizu in daleč. V čem je to novo — turško čudo?

Mustafa Kemal paša je dal 1. 1919 slovo gnilemu Carigradu, zbral krog sebe svoje zveste, ustanovil nato v septembru turško ljudsko stranko, aprila 1. 1920 pa otvoril zbornico v Angori. Pot mu ni bila z večjimi postlana. Od bivših 30 milj. prebivalcev mu je ostalo le 12,5, od velikega imperija pa le 26.000 km² maloazijskega ozemlja. V notranjosti polno nasprotnikov oziroma prijateljev starega režima, na zunanji mejah pa so stali Angleži in Francozi v Arabiji, Grki v Mali Aziji. V Carigradu se je istočasno vršil velik proces, v katerem je obsodil sultan Vahide din Mladoturke na smrt. Grki vpadejo v Smirno in prodirajo proti Angori. A že septembra 1. 1921 jih Kemal paša potisne nazaj in leta 1922 so zaplopolale v znak zmage ob maloazijski obali Kemalove zastave. Kemal je dobil naslov rešitelja domovine.

1. novembra 1922 se je otvorila »Velika narodna skupščina« nove mladoturške republike, ki je izvolila tudi formalno Kemala za svojega predsednika. Kemal je šel na notranje delo. Ministri so le njegovi polnomočenci; v državne urade je posadil mladostne moške, ki so imeli praktičen smisel in željo po delu. Pomladil je sodni in odvetniški stan in uvedel 4. oktobra 1926 švicarski običaj državljanjske zakonik. Kaj je pomenilo urejeno familiarno pravo v deželi harema, si je lahko predstavljati. Z odpravo harema je bil storjen vhod v evropske civilne razmere. Posnel je Evropo tudi v drugih ozirih. Dal je državi moderno ustavo, šolsko organizacijo z obveznim poukom, uvedel evropsko zdravstveno tehniko. »Ne domišljujemo si, da bomo v nekaj letih nadomestili stoletja, ki so ločila Turčijo od večeraj od civiliziranih držav sveta. Toda v kakih 25 letih bomo pa lahko rekli, da smo postali civilizirani narod.«

Kemal ni poznal meje radikalizma. Ustanovili so se zgodovinski muzeji, preuredile oziroma na novo osnovali knjižnice, akademije znanosti, glasbene šole, gledališča, slikarske šole. Množica novega časopisja je doprineslo svoje. V turško družabno življenje se je vselilo evropsko petje, šport, ki ima že tri športna glasila. Kemal je predpisal moškim in ženskam evropsko nošnjo, zaprj valčke kavarnе, ker so bile sedež lenobe, prepovedal čarovništvo, odpravil iz državnih uradov mehke sedeže in naslanjače, prepovedal kajenje v službi in dal predpisati snemanje klobukov.

Dasi ima zahvaliti Kemal Evropi vse svoje reforme, je Evropo zasovražil. Evropski potniki smejo stopiti iz ladij na turška tla šele za Turki; evropske trgovske firme je nadomestil s turškimi. V podjetjih pri nastavljenih velja povsod: Najprej Turk, potem tujec! Zena je stopila v javno življenje; skritega obraza ni več. Kemal je rigorozno razpustil samostane in redove ter verske šole, ki so bile nekaj edini vir izobrazbe. Evropski klobuk diči celo glavo muezinoma na galerijah minaret. Turško duhovščino je decimiral oziroma sekulariziral ter ločil cerkev od države. Moške, ki se čimdalje bolj praznijo, namerava uporabiti v popolnoma svetne namene. Simbol vsega, ki raste iz tal na novo, naj bi bila prestolnica.

Kemal paša je zasovražil bajni, svetovni, a bizantinski Carigrad in povišal malo Angoro v prestolico, o kateri pravi nad vse ponosno: Majhna je, toda je moja! Tu Turki ne bodo podlegli mogočnemu evropskemu gospodarstvu, 50 odstotkov trgovskega osobja mora biti turškega; trgovske knjige turške, jezik turški. Kdor se temu ne zna prilagoditi, naj odide iz Angore!

Poleg narodnostnega je Kemalovo delo — gospodarsko. Tehnizacija in industrijalizacija dežele! Toda kje dobiti denar? Kemalova Turčija požre ogromne svote za vojaštvo; država je prevzela mnogo predvojnih, vojnih in reparacijskih dolgov, zdrževati pa se mora za enkrat še s kmetijstvom. A tudi v tem oziru je komaj ena desetina zemlje izrabljena. Tulega kapitala se branijo, ker hočejo biti ne-

Desetletnica Soluna

r Belgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Državni odbor za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte je sestavil sledeč program: 6. oktobra: sprejem zastopnikov iz inozemstva in družtev iz države. 7. oktobra: predavanja po vseh šolah in vojašnicah o prebitju solunske fronte in njenem pomenu za našo državo. Zjutraj slovesen spreved po mestu in posvetitev temeljnega kamna Invalidskemu domu. Popoldne se vrši predavanje v francoščini o prebitju solunske fronte. Zvečer se vrši slovesna predstava v Narodnem gledališču. 8. oktobra: Svečani banket. Velika parada vojaških čet na Banjice. Prisostvovali bodo vse organizacije, ki so poslale svoje delegate. Popoldne slovesna otvoritev doma srednješolske matice za vojne sirote.

Od tujih držav bodo zastopane: Francija z maršalom Franchet d'Esperavem, viceadmiralom Marne, polkovnikom Cardierom, Angleška z generalom Sirom Charlesom Briggsom in večjim številom generalštabnih častnikov, češkoslovaško delegacijo bodo tvorili brigadni general Vaclav Kopal, podpolkovnik dr. Flej in večje število častnikov, v romunski delegaciji bodo general Konstantin Rezan, general Dumitrescu in več višjih častnikov, v grški delegaciji bodo divizijski general Vlahokopulos, na čelu italijanske delegacije so general kraljevski senator grof Petiti di Roreto, general Ernesto Ombelli, kontreadmiral grof de San Martino in večje število generalštabnih častnikov, belgijski delegaciji bo na čelu generalmajor Dubois. Poleg tega pridejo iz vseh teh držav še neoficijne delegacije. Proslava prebitja solunske fronte bo gotovo ena največjih proslav, kar jih je doslej doživel Belgrad.

rBelgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji vlade se je takoj v začetku ugotovilo popolno soglasje v vseh vprašanih, ki so političnega značaja. Vlada nima nobenega poverja, spreminjati svojega dosedanjega stališča. Zato je ministrski svet na seji, kateri so prisostvovali vsi člani kabineta, izvemši tistih, ki so na potovanju, pričel razpravljati o proslavi desetletnice prebitja solunske fronte in napravil potrebne sklepe. Nato se je razpravljalo o resornih zadevah. Po seji vlade je Nj. Vel. kralj sprejel predsednika ministrskega sveta g. dr. Korošca v avdienco. Poreg tega je bil predsednik vlade sprejet tudi opoldne.

K pomirjenju in obnovi slikov

č Zagreb, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Na vesti belgrajske »Politike«, da je večeraj že prišlo do stika med KDK in vladno večino ob priliki sestanka z Milošom Savčićem in Dragutinom Kojičem in da so se na tem sestanku pripravila tla za zblizanje med Zagrebom in Belgradom, odgovarja današnja »Riječ«, da so vse vesti neumestne.

č Zagreb, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je bil v Zagrebu senzacionalni dan: »Hrvat« ni priobčil nobenega amputaškega zemljevida. »Narodni val« ni priobčil nobenega ostrega napada ne na vladno, ne na režim, ne na g. dr. Korošca. Javila samo, da je starejši sin Stjepana Radiča Vladimir Radič odpotoval radi študij na visoko politično šolo v Pariz. Takšno držanje največjih kričarjev KDK bi moglo dati domnevati, da se pri KDK pojavlja treznejše gledanje na politični položaj.

r Belgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na pisanje raznega časopisja KDK o sestanku med radikalom Kojičem in samostojnim demokratom Popovićem, je podal dr. Kojič izjavo, v kateri pravi: »Res je, da sem bil večeraj v Prometni banki, kjer sem imel urediti menico nekoga svojega prijatelja. Tu sem se sestal z g. Popovićem, ki je moj osebni prijatelj. Ko sem urejeval menico, sva se s Popovićem razgovar-

jala. To niso bila nobena pogajanja. Če se danes dva resna politika sestane, se lahko razgovarjata o vseh problemih notranje politike. Kakor vidite, to so sedaj samo trenutni in prijateljski razgovori, sicer pa pogajanj ni.«

r Belgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Te dni se je v Belgradu mudilo več prvakov KDK. Kljub njihovemu zatrevanju, da je bila njihova pot popolnoma zasebnega značaja, je vendar gotovo, da so ti prvaki skušali stopiti v stik z raznimi prijatelji iz četverne koalicije, da bi pripravili tla, na kak način bi prišlo do končnoveljavnih stikov med obema skupinama. V političnih krogih se z vso upornostjo vzdržujejo vesti, da posebno Pribičevići ljudje delajo z vso silo na to, da bi čimprej prišlo do konkretnih pogajanj, ker je Pribičevićovo stališče v KDK zelo omajano. Zato si skušajo po svojih prijateljih za vsak slučaj zagotoviti časten izstop. Dosedanji napor Pribičevićevih prijateljev niso imeli nobenega uspeha, ker Pribičević na drugi strani v Zagrebu še vedno javno vodi ekstremno politiko. Poleg tega se v tukajšnjih krogih mnogo komentira dejstvo, da so vsi poslanci KDK prejeli tudi za ta mesec svoje dnevnice, kljub svojemu stalnemu zatrevanju, da so prekinjene vse zveze z dosedanjim parlamentom.

Dr. Tiso v Zagrebu

č Zagreb, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Snoči je prispel v Zagreb češkoslovaški zdravstveni minister g. dr. Tiso. V spremstvu češkoslovaškega konzula, svojega tajnika in ostalega spremstva je obiskal posamezne zagrebške zdravstvene ustanove. Ministra so spremljali nekateri zdravniki in šef zagrebškega higienskega zavoda dr. Borčić. Nadalje je gosp. dr. Tiso obiskal razne ustanove. Obedoval je v restavraciji »Gradski podrum«. Tu je sprejel vašega urednika v družbi zastopnikov hrvatskega književnega društva sv. Jeronima. Z njim se je dalje časa razgovarjal ter se zanimal za naše razmere, posebno za kulturno-prosvetne. Na vprašanje vašega dopisnika, ali ne bi mogel dati kakšne izjave, posebno politične, je minister odmahnil z roko, ne želeč, da bi se izražal o političnih vprašanjih. Namesto tega je govoril o potrebi najožjih zvez ka'oličanov v naši državi in v CSR. Posebno je naglasil, da bi moralo priti do čim ožjega sodelovanja katolikov vse male antante. V nadaljnjem razgovoru je minister govoril o delu in naporu Slovaške ljudske stranke, po-

sebnost o njenem organiziranem delu za ljudsko prosveto. Gospod minister se je zelo pohvalno izrazil o zagrebških zdravstvenih ustanovah, posebno o higienskem zavodu in o njegovem delu. Popoldne je obiskal nekatere važnejše mestne ustanove ter se sprehajal po mestu. Nato je obiskal književno društvo sv. Hieronima. Deset minut pred šesto se je odpeljal v Ljubljano.

Ljubljana, 4. okt. Danes je prispel sem češkoslovaški minister za zdravstvo dr. Tiso. Na kolodvoru so ga sprejeli oblastni predsednik dr. Natlačen, odbornik dr. Breclj, referent dr. Majer, mestni fizik dr. Rus in čl. konzul g. Ressel. Minister bo jutri ogledal zdravstvene naprave v Ljubljani, nakar se odpelja v Rogaske Slatine. Nato odpotuje na Dunaj, kjer ga bo v soboto ob pol 10. dopoldne sprejel kancler dr. Seipel.

Slovo odličnih gostov

r Belgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Predsednik vlade g. dr. Korošec je sprejel sledečo brzojav-

ko od predsednika kongresa za avtorsko pravo: »Njegova ekscelencija dr. Korošec, predsednik ministrskega sveta, Belgrad. Zaključujoč kongres v Ljubljani, se člani mednarodnega združenja pisateljev in umetnikov zahvaljujejo za priscrčen sprejem, ki ga je Vaša vlada priredila v Belgradu in izjavljamo Vaši ekscelenci največjo udanost.«

Plače državnih uradnikov

r Belgrad, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na pisanje časopisja KDK, da državni uradniki niso prejeli 1. oktobra plače, je dobil Vaš dopisnik v finančnem ministristvu sledeče informacije: Vsem finančnim delegacijam so se poslale potrebne dotacije že pred 1. oktobrom, in sicer za celo tromesečje, to je za oktober, november in december, ker se namreč izplačila po državnem proračunu, bodisi osebno, bodisi materialno izvršujejo po tromesečjih. Če so kje nastopile kakšne trenutne ovire, ni krivda na finančnem ministristvu, ki je pravočasno poslalo vsem finančnim delegacijam povoljne vsote, marveč se je to zgodilo radi tega, ker se niso takoj otvorili potrebni krediti. Tozadevna kampanja časopisja je brez vsake podlage in je samo dokaz, kakšnih sredstev se poslužujejo gotovi ljudje v borbi proti vladi, ne da bi pri tem pomislili, da s tako neresnično pisavo škodujejo ugledu države.

Popraviliamo

V večerajšnjem članku »V črni okvir« smo navajali napačno informacijo, da šolski upravitelj na Ježici g. Germek nima usposobljenostnega izpita. Sedaj smo obveščeni, da je g. Germek usposobljenostni izpit položil že leta 1900 v Gorici. Zato vsa svoja izvajanja, ki smo jih v omenjenem članku navezali na ta napačen podatek, iz lastne iniciative radi popravljamo in izjavljamo, da nismo nikomur hoteli prizadeti krivice, najmanj g. Germeku. Uredništvo »Slovenca«.

Herman Wendel - dr. Krnjevič

Gospod Herman Wendel nam je poslal tole pismo s prošnjo, da ga objavimo:

Izjava.

17. avgusta je g. dr. Krnjevič pompozno vsemu svetu objavil, da sem jaz plačan iz belgrajskih dispozicijskih fondov.

Sedaj, ko je potisnjen pred izbiro, da mora ali doprinesiti dokaze, ali dovoliti, da ga nazivam obrekovalcem, je sedaj prišel s pretresujočim odkritjem, da sem sotrudnik »Prager Presse« in sem pri potovanju po Jugoslaviji užival prometne olajšave, kakršne uživajo vsi povprečno prominentni publicisti vsake politične smeri in vseh narodnosti v vseh deželah. Risum teneatis amici.

Hočem dr. Krnjeviču odkriti celo nekaj več. Pri nekih zadnjih volitvah v skupščino me je celo g. Stefan Radič tudi povabil v svoj avtomobil, da sva se peljala k eni izmed njegovih volivnih skupščin. Tudi po shodu smo pri nekem Radičevem prijatelju dobro jedli in pili in jaz se nisem nič branil. Pustil sem se torej podkupiti iz dispozicijskega fonda gospoda Radiča.

Ali ni to strašna korupcija?

Toda resno: Dr. Krnjevič naj se ne vara, da mi bo na ta način ušel. Tudi ne gre za to, ali se on hoče z menoj »zabavati« ali ne. Gre zgolj le za to, da ga bom pri vsaki priložnosti, ki se mi bo nudila, imenoval lažnikom, obrekovalcem in tatovom časti, če ne bo zadostil navadni dolžnosti, ki jo narekuje dostojnost, da namreč svojo izjavo z dne 17. avgusta prekliče.

Sicer sem pa tudi proti odgovornemu uredniku »Berliner-Lokalanzeiger«-ja, ki je po neopredvidnosti objavil dr. Krnjevičev napad name, vložil tožbo radi obrekovanja in žalitve.

Frankfurt a. M., 2. okt. 1928.

Herman Wendel.

»Hrvatskemu listu« je g. Wendel poslal sledeče pismo:

Gospod urednik!

Ker navadno ne čitam »Hrvatskega lista« sem šele danes zvedel iz »La Macedoine«, da me je Vaš list 20. septembra napadel.

Mislím, da sami veste, da je Vaša trditev, da sem v Zagrebu hotel poiskati predstavnike hrvatskega naroda, pa da so me z zaničevanjem zavrnili, da je ta trditev grda laž. Breca, ki naj bi jo bil jaz pri tej priložnosti dobil, je bila v

tem, da me je g. dr. Trumbić, danes prav gotovo najpoklicanejši zastopnik hrvatskega naroda, nalašč poiskal v hotelu in mi je zelo natančno in podrobno razvil svoje nazore o političnem položaju.

Ce pa Vaš članek trdi (citiram po »La Maceédoine«), da jaz uporabljam vsako priložnost, da vse kar je hrvatskega oblatim pred nemško javnostjo, Vas pozivam, da mi navedete vsaj en odstavek, vsaj stavek iz mojih del in članov, »kjer mečem blato na vse kar je hrvatskega«.

Ce bi se branili, ali če ne bi mogli tega navesti, se »Hrvatski list« označuje kot zamazan, obrekljivec, ki ga ne moremo vzeti v roke, ne da bi občutili nujno potrebo po vodi, milu in brisači.

Sicer pa sem poskrbel, da se bo nemško sodišče pečalo s temi stvarmi in jih sodilo. Ker je bil namreč »Berliner Lokalanzeiger« tako nepreviden, da je objavil dr. Krnjevičev napad name, sem proti njegovemu odgovornemu uredniku vložil tožbo. To bo dalo priliko, da bomo take resnično balkanske metode razsvetlili pred širšo javnostjo.

Herman Wendel.

Wendel je eden največjih ljubiteljev vseh jugoslovanskih narodov. Radi svoje optimistične sodbe o naši državi in našem ljudstvu je mnogo trpel in hude boje bojeval dokler ni zmagal.

Strašna krivica je žaliti tega moža. Največji greh na lastnem narodu je, na tako grd in nepošten način odujevati nam vplivne prijatelje.

Slepo in noro je sedanje vodstvo večinskega zastopstva Hrvatov.

Nova mednarodna konvencija o direktnem železniškem prometu

Dne 1. oktobra t. l. sta stopili pri nas v veljavo že skoro v vseh evropskih državah veljavni mednarodni konvenciji o direktnem železniškem prometu in sicer mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage na železnicah in mednarodna konvencija o prevozu blaga na železnicah.

Pravni temelj za mednarodni promet blaga na železnicah je bila dosedaj mednarodna konvencija o prevozu blaga na železnicah, ki je bila zaključena 14. oktobra 1890 v Bernu. S to konvencijo so se sporazumele bivše evropske države Avstro-Ogrska, Belgija, Bolgarija, Danska, Italija, Luksenburška, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Romunija, Rusija, Srbija, Švedska, Švica in Francija. Z njo je bilo oživitveno mednarodno železniško pravo, ki se je moralo uporabljati pri vseh mednarodnih pošiljkah med navedenimi državami. Konvencija je bila v vseh teh državah objavljena kot zakon. Tarifske odredbe, ki bi nasprotovale določbam konvencije, bi bile neveljavne.

Revizija te konvencije bi se morala izvršiti že l. 1914, kar je pa preprečila svetovna vojna. Na poziv švicarske vlade se je vršila konferenca za revizijo konvencije od 1. maja do 8. junija 1923 v Bernu. Ratifikacija nove konvencije se je pri nas zavlekla in sta bili na imenovani konferenci sklenjeni novi konvenciji ratificirani šele v zadnjem času in je bilo na podlagi dogovora med pogodbenimi državami omogočeno, da novi konvenciji stopita tudi pri nas v veljavo. Konferenci v Bernu l. 1923 so prisostvovali zastopniki vseh starih pogodbenih držav razen Rusije, a poleg teh še zastopniki Finske, Letonije, Litve, Španije in Grčije. Rusija, ki je bila članica konvencije od l. 1890 do l. 1919, na to konferenco ni bila pozvana, ker vkljub mnogim pozivom ni plačala svojega dela prispevkov za Bernski centralni urad zadnjih pet let, kar se je smatralo kot dokaz, da ne polaga važnosti na to, da bo še vnaprej članica konvencije.

Revizijska konferenca l. 1923 je imela prvotno predvsem namen revidirati veljavno mednarodno konvencijo iz l. 1890 in jo prilagoditi sedanjim razmeram. Na njej so se razpravljali tudi predlogi manjših držav z isto pažnjo kakor predlogi večjih držav in velesil. Naravno je, da je bil rezultat konferenc kompromisen v mnogih točkah. Po dolgotrajnih posvetovanjih je konferenca določila številne spremembe in dopolnitve k že obstoječi konvenciji in je namesto reforme, izdelala popolnoma novo konvencijo. Ker se je mednarodni potniški in prtljažni promet vršil dosedaj le na podlagi reglementarnih določb in odredb, ki so bile vznešene v direktne tarife, je konferenca izdelala tudi konvencijo o prevozu potnikov in prtljage, ki doslej ni obstojala.

Mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage vsebuje v glavnem iste načelne odredbe, ki se nahajajo v naši železniško-prometni uredbi in o prvem delu železniške tarife, ki velja za naše železnice. Prevoz ekspresnega blaga, t. j. prevoz predmetov, ki se prevažajo brez potnikov, je še tudi vnaprej izključen od mednarodnega prevoza, v kolikor niso sklenile posamezne železnice posebnih mednarodnih sporazumov.

Nova mednarodna konvencija o prevozu blaga velja za vse pošiljke blaga, ki se pošiljajo z direktnim tovornim listom na potu, ki gre vsaj preko dveh pogodbenih držav in na železniških progah, ki so označene v posebni listi. Konvencija velja za naslednje države: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češkoslovaška, Danska,

Popolno soglasje z Grčijo

v Atene, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Iz poročil grških dopisnikov, ki bivajo v Parizu, se v glavnih potezih doznavajo dogovor, sklenjen med Venizelosom in dr. Marinkovičem, ki se v prvi vrsti nanaša na prosto luko v Solunu. Jugoslavija je umaknila svojo zahtevo po kontroli in jamstvu koncesij potom kakega diplomatskega akta, doseglja pa je sledeče koristi: Jugoslavija se bo posluževala grškega svobodnega pasa, jugoslovanski svobodni pas pa bo ostal v rezervi. Služba se bo uredila tako, da se grška suverenost ne bo kršila. Železnica Ojevje-lja—Solun ostane v grških rokah. Število vlakov na tej progi, določenih za jugoslovanski tranzit, se pomnoži. Grški pas v solunskem pristanišču se razširi. Obalna plovba se pridrži grškim ladjam, jugoslovanska plovba pa se pripušča samo za jugoslovansko blago, ki je namenjeno v inozemstvo. Ta v Parizu sklenjeni dogovor bosta obe vladi potrdili v obliki izmenjave not. V Beogradu se bo nato na tej podlagi sklenila prijateljska in razsodiščna pogodba za dobo 5 let. Grški listi so s tem dogovorom zelo zadovoljni. Dr. Marinkovič je izjavil za stopniku lista »Eleftheron Vima«, da se mora Balkan ohraniti balkanskim državam. Inozemske intervencije, ki so dosedaj bile mogoče radi naših sporov, morajo prenehati. Srečen sem, da morem ugotoviti, da vodijo Venizelosa iste ideje. Dalje je izjavil dr. Marinkovič, da Grški ni ponudil nobene zvezne pogodbe, ker zveze med majhnimi državami niso fundirane. Grško-jugoslovanska zveza iz leta 1925 se nikakor ni odklonila iz sovražnih čustev nasproti Orški, temveč samo v želji, da se grško-jugoslovanski odnosi razbistrijo, ko so bili skaljeni med vojno po napačni interpretaciji s strani kralja Konstantina.

Venizelos je včeraj odpotoval iz Pariza v Montreaux, kjer ostane par dni, preden odpotuje v Beograd. Podpis grško-jugoslovanske prijateljske in razsodiščne pogodbe se pričakuje v 4 do 6 tednih. Nadejajo se tudi, da se bo izposlovalo, da bo ponehala napetost med Rimom in Beogradom.

»Chicago Tribune« poroča, da je Venizelos pri svojem obisku v Londonu sporočil angleški vladi, da je Mussolini poskušal pripraviti ga do tega, da bi sklenil vojaško pogodbo z Italijo. On se je temu branil, ker bi taka pogodba mogla biti naperjena samo proti Jugoslaviji, s katero hoče Grška ohraniti prijateljske odnose.

v Beograd, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Končno-veljavno je znan prihod predsednika grške vlade Venizelosa v Beograd. V Beograd bo prispel

iz Švice v torek jutraj. Na kolodvoru ga bo sprejelo osebje grškega poslanstva in zastopniki našega zunanjega ministrstva. Še isto dopoldne bosta imela Venizelos in Šumenkovič sestanek, na katerem bosta pričela razpravljati o tehnični strani vseh sporazumov, ki sta jih v Parizu že dosegla Marinkovič in Venizelos. V Beogradu ostane Venizelos samo en dan, ker mora takoj oditi k otvoritvi grškega parlamenta. Opoldne bo gost dvora. Zvečer mu predsednik vlade priredi svečan banket.

Beneš o sodobni zun. politiki

v Praga, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel danes v zunanjem odboru poslanske zbornice in senata ekspozice o zunanje-političnih vprašanjih. Izvajal je: Sprememba Dawesovega načrta, izpraznitev Porenja in razorožitvena konferenca so tri najaktualnejša vprašanja, ki zanimajo evropsko politiko. Pri pogajanjih, ki so se vršila v Ženevi med Nemčijo in ostalimi državami, je šlo v resnici za rešitev zadnjih velikih vprašanj evropske povojne politike, ki se je začela v Locarnu in ki naj se sedaj nadaljuje s spremembo Dawesovega načrta, t. j. z ugotovitvijo končne vsote nemških reparacij in določitvijo končnih anuitet. Rešitev reparacijskega vprašanja bi dovedla do izpraznitve Porenja in ta velika politična doba bi se končala z razorožitveno konferenco. Razorožitvena konferenca sama bi dosegla svoj višek s sprejemom mednarodne pogodbe, v kateri bi se za celo vrsto let določila najvišja mera mogoče razorožitve. Evropa in svet bi se oddahnili in mogla posvetiti gospodarskim vprašanjem, posebno pa reorganizaciji Evrope. Ženevska pogajanja so privedla do sporazuma v tem smislu, da se je ustanovila komisija za reparacijsko vprašanje in za vprašanje izpraznitve Porenja. — Dr. Beneš je potem obširno govoril o čl. 8 pakta Društva narodov, na katerem sloni vsa problem razorožitve. Potem ko se reši vprašanje varnosti v tehničnem in političnem pogledu, bi se z mednarodno pogodbo uredilo proizvajanje in trgovina z orožjem in vojnimi

materijalom. V resumeju je izjavil dr. Beneš: Vprašanje razorožitve smatram sedaj za tehnično pripravljeno, mednarodno in politično za dozorelo in sposobno za izvedbo prve stopnje. Zato želim, da se pripravljalna komisija čimprej skliče k zadnji seji, da se določi, kdaj se lahko skliče prva komisija za omejitev oboroževanja. Seveda je potrebno, da se tri velike sile sporazumejo o vprašanju pomorske razorožitve. Ko bodo rešeni ti trije veliki problemi, se bo Društvo narodov lahko pečalo s finančno in gospodarsko platjo. Problema gospodarske reorganizacije Evrope bo vstal pred nami v zelo nujni obliki. Določitev končne vsote in plačilo reparacij bo postavila Nemčijo pred potrebo, da bo morala v ogromni meri napeti svoje gospodarske moči. — Dr. Beneš je potem govoril o sadnji konferenci male antante v Bukareštu, ki je bila važna zato, da se je sedaj bolj kakor drugič poudarjala mirovna misija male antante pri njenih srednjeevropskih prizadevanjih. Ta konferenca je nadalje odvrnila tudi vse napade na teritorialno integriteto držav male antante in naglašala bolj kategorično kakor prej potrebo gospodarske izgradnje male antante. V bližnjem času se bodo izvršile prve priprave za te gospodarske načrte. Končno je dr. Beneš omenil podaljšanje zvezne pogodbe z Jugoslavijo, ki je ob obstoječih pristranskih odnosih med obema državama samo po sebi umevna stvar in potrdilo za to, da se mala antanta vedno bolj utrjuje.

Italija protestira v Londonu

v London, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Navzlic oficijelnemu angleškemu zatrdjevanju vzdržuje »Daily Telegraph« vest, da je italijanska vlada v Londonu v najostrejši obliki izrazila svoje nezadovoljstvo, ker niso pritegnili Italije k mornariškemu kompromisu.

Kakor javlja oficijelni komuniké, so razgovori med Parizom in Londonom radi objave mornariškega kompromisa, katero zahteva javno mnenje obeh držav, dovedli do načelnega sporazuma. Ta pa se nikakor ne bo objavil pred sestankom prihodnjega ministrskega sveta v Londonu, ki je določen na dan 10. oktobra.

V Dolnji Avstriji je veliko vznemirjenje povzročila vest, da so na balkonu vile predsednika republike dr. Hainisch v Eichbergu našli bombo. Res so tam našli železno kroglo, napolnjeno z neko črno maso, kemična preiskava pa je pokazala, da krogla ni bila nič nevarna.

v Brno, 4. okt. (Tel. »Slov.«) V bližini mesta se je zopet pripetila železniška nesreča. Radi napačne postavitve krefne je v postaji Nedriječice trčil osebni vlak v tovorni vlak, ki se je tam premikal. Razbita sta bila dva vagona, ranjeni pa so bili deloma težko štirje potniki.

Estonija, Francija, Finska, Gdansk, Jugoslavija, Italija, Latvija, Liechtenstein, Luksenburg, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Romunija, Švedska, Švica, Španija in Madžarska. Dosedaj so pač podpisale in še ne ratificirale konvencije: Grčija, Litavka in Portugalska.

Na posamezne spremembe odn. razlike nove konvencije se še povrnemo.

Orožniki in vojaštvo za 7. oktober

v Dunaj, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Avstrijska vlada je ukrenila vse potrebne vojaške priprave, da se pri manifestacijah 7. oktobra ne bo motil mir. Ze prejšnji teden so bili od 3. oktobra dalje ustavljeni vojakom vsi dopusti. V Dunajskem Novem mestu in okolici bodo koncentrirane številne vojaške čete. Iz vse Avstrije se pošilja orožništvo v Dunajsko Novo mesto. Po cestah bodo razvrščeni oddelki z motornimi kolesi. Varnostni organi bodo demarkacijski pas zasedli že v noči od sobote na nedeljo. Deželna vlada bo od poldneva 6. oktobra dalje v vsem okolišu Dunajskega Novega mesta prepovedala točenje alkohola.

Poincare grozi

v Paris, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Poincare je imel včeraj svoj napovedani ekspozé v finančni komisiji. Izjavil je, da bo vlada izvajala posledice, če parlament ne bo pred 31. decembrom 1928 izglasoval proračuna, ki bo popolnoma uravnotežen. Povod za to izjavo je dala finančna komisija, ki je v proračunu že sedaj zvišala izdatke za približno 85 milijonov.

Vojni minister Painlevé je dal kot popolnoma neutemeljene govorice demantirati vesti v nekaterih listih, ki so javljali, da je vojni minister dal gotove izjave o velikih francoskih utrjevanjih ob italijanski meji.

K nesreči v Sviči

v Ženeva, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Pri gorski katastrofi na Monte Arbinu pri Bellinzoni se je sedaj ugotovilo, da ni bilo nobenih človeških žrtv. Hrib se je udril v širini 600 m. Plaz je nakopičil za 30 milijonov kubičnih metrov zemlje in uničil 2 in pol kvadratna kilometra gozda. Škoda znaša več kot 2 milijona švic. frankov.

Križarka »Zader«.

v Milan, 4. okt. (Tel. »Slov.«) V vojnem pristanišču Speziji se začeli graditi novo moderno 10.000-tonsko oklopno križarko za italijansko mornarico. Ladja bo dobila ime »Zara« ter jo bodo uvrstili v italijansko mornarico spomladi 1931. Ta nova bojna ladja bo oborožena ravno tako, kakor križarka »Tréto«, ki je bila lani v Livornu spuščena v morje.

Zeppelin leti v Ameriko.

v Friedrichshafen, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Grof Zeppelin«, ki je odlično prestal 35-urno vožnjo, se sedaj pripravlja za polet v Ameriko, ki se namerava sredi ali koncem drugega tedna. Porenjska komisija bo pri nemški državni vladi protestirala proti poletu čez zasedeno ozemlje pri Wiesbadnu.

Ceškoslovaški episkopat zboruje

v Praga, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila pod predsedstvom olomuškega nadškofa otvorjena v Olomucu konferenca vseh čeških škofov in njihovih pooblaščenecv. Te konference, na kateri se bo razpravljalo med drugim tudi o ureditvi mej med posameznimi škofijami, se udeležuje tudi papežev nuncij monsgr. Ciriaci.

Kaj mislimo mi

Demagogija s povišanjem tarifov.

»Jutro« in »Narod« zadnja dva dni trobita o povišanju železniških tarifov, ki da bo prineslo novo škodo prečanskemu gospodarstvu. Iz tega seveda ogromno hujskanje na SLS, ki je zopet vsega kriva in ki bo uničila našo milo domovino.

Dejstvo pa je, da o kakem novem tarifu ni še duha ne sluha. Novega tarifa še ni. Vse je še v pripravi. Pri posvetovanjih seveda srbijanski gospodarski krogi zagovarjajo svoje, hrvatski svoje, slovenski pa svoje želje in težnje. Minister za promet pa ni rekel še nobene besede, še manj pa seveda vlada in njena parlamentarna večina.

Vse vpitje sdsarskega tiska je torej enostavno brez podlage, čisto neutemeljeno, zidano na nič.

Kadar bo na stvari kaj, bomo poročali in pravilno obvestili slovensko javnost. Sedaj se moramo omejiti zgolj na ugotovitev, da vlada tako dobro štiti korist Slovenije, da niti naši najhujši nasprotniki ne morejo na nji najti nikakih stvarnih napak, ampak si morajo izmišljevati, da sploh morejo kritizirati.

O skrivnostnem prihodu dr. Korošca se je »Jutro« razpisalo na vse mogoče in nemogoče načine. Resnica je, da dr. Korošec tudi potrebuje kako uro oddiha in se je v nedeljo pripeljal v Slovenijo. Ker je prišel čisto zasebno, tega ni nikomur javljal in je ostal zgolj v krogu svojih prijateljev. Svojega zasebnega bivanja v Sloveniji »Jutro« ni javil. To predvsem radi tega ne, ker sicer vse dan nima miru pred raznimi liberalnimi posredovalci in prošnjiki.

Dunajska vremenska napoved. Po večini jasno, tu in tam jutranja megla, višja temperatura.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, vedro in lepo v celi državi. Dopoldne megla. Dežja ne bo. Noči bodo postale še bolj hladne.

Šah

v Berlin, 4. okt. (Tel. »Slov.«) V 10. kolu je Bogoljubov že s 17. potezo premagal Rotenstein. Richter je premagal Ahuesa. Steiner pa Hellinga, dočim so ostale partije še nekončane. Joner ima v svoji igri damo proti dvema stolpoma proti Šamischu, partiji Liss—Holzhausen in Grünfeld—Kostič sta še nerešeni. Ker je partija Grünfeld—Šamisch iz 9. kola remis, vodi vso igro zaenkrat Šamisch s 7 (1), Bogoljubov pa s 6½ (2).

Današnja partija. Danes so se odigrale partije iz prejšnjega kola. Najvažnejša je bila zmaga Jonerja nad Šamischem in remis partija med Bogoljubovom in Lissom. Dalje je premagal Joner Hellinga, Liss Holzhausena in Bogoljubov Richterja. Remis je ostala partija Kostič—Grünfeld. Stanje: Bogoljubov 8, Šamisch 7, Kostič 5½ (1), Joner in Liss 5½, Grünfeld 5 (1), Ahues, Helling, Richter 4½, Steiner 3, Rotenstein 3, Holzhausen 2½.

KOVINE.

v London, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 64.5625—64.625. Tri mesece 65—65.0625. Elektrolit 71.25—71.75. Best Selected 68 do 69.25. Strong 96. Cin: per kasa 222.5—222.75. Tri mesece 220.375—220.5. Svinec: bližnji 21.9375. Tuji 21.75. Cink: bližnji 24. Tuji 24.25. Aluminij: tuzemski 95. Inozemski 100. Antimon reg: 59.5—60. Bela pločevina: 18.25. Zivo srebro: 25. Nikel: tuzemski 175. Inozemski 175. Wolfram: 15.875. Platina: surova 17. Srebro: 26.6875—26.75. Zlato 84.115

HMELJ.

Nürnberg, 4. okt. (Tel. »Slov.«) Dovoz hmelja 100 bal, prodanih 30 bal po sledečih cenah: tržni hmelj 130—140, Hallertau 250. Razpoloženje zelo mirno.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 5. oktobra. Placid in tov., Gala, Flavijana. — Solnce vzide ob 6.19 in zaide ob 5.27. — Jutri: Vera.

Zgodovinski dnevi

5. oktobra: 1908 je prišlo v Belgradu zaradi aneksije Bosne in Hercegovine do velikih protiaustrisjskih demonstracij. — Bolgarski knez Ferdinand je v Tirnovu proglašil Bolgarsko za neodvisno kraljevino. Nadel si je naslov carja Bolgarov. — 1907 se je v Belgradu položil temeljni kamen za novo poslopje narodne skupščine. — 1799 je umrl portugalski pesnik Diniz da Cruz e Silva. — 1867 je umrl poljski skladatelj Ignac Feliks Dobrzynski kot ravnatelj poljske opere v Varšavi. — 1799 se je rodil pospešitelj zdraviljenja z vodo Vincenc Priessnitz (Priessnitzov ovitek). — 1880 je umrl skladatelj Jacques Offenbach. — 1910 se je Portugalska proglasila za republiko. — 1848 je narodno ministrstvo obljubilo vseučilišče v Ljubljani ter pozvalo »Slovensko društvo«, naj nasvetuje predavatelje.

Osebnosti

★ V naše državljanstvo so sprejeti Anton Pušner, slaščičar iz Ljubljane; Alojzij Baudaž, ing. kemije iz Most pri Ljubljani; Franc Kleč, dijak iz Kranja; Avgust Kovačič, gostilničar iz Velikega Sirja in Oskar Robert Bom, mleknar iz Ljubljane.

★ V višjo skupino je napredoval dr. Ludovik Kušec, gimnazijski profesor v Kranju.

Ostale vesti

★ Tovariši akademiki! Jugoslov. katol. akad. društvo »Danica« v Zagrebu vabi vse katoliške misleče abituriente, ki nameravajo študirati v Zagrebu, da se pridružijo njenim vrstam. »Danica« ima svoje prostore v Palmotičevi ulici 31, kjer dobe tovariši tudi informacije glede vpisovanja, stanovanja itd. — Odbor.

★ Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani poziva v svrhu ojačenja rednih vlakov vse organizacije, ki se nameravajo udeležiti proslave prebitja solunske fronte 7. in 8. oktobra v Belgradu, da naznanijo prometno-komercialnemu oddelku ravnateljstvo do vključno 5. oktobra število udeležencev, ki potujejo v Belgrad.

★ Reklamni plakati kulturne razstave »Tisk« v poštinih prostorih. Na prošnjo »Saveza grafičnih radnikov Jugoslavije« in »Združenja jugoslovanskih novinarjev, sekcija Ljubljana« je poštini minister dovolil, da se smejo na poštinih poslopih in v poštinih prostorih obešati plakati za reklamno kulturno razstavo »Tisk«, ki se bo vršila v Ljubljani od 7. do 21. oktobra. Pošte se uradno opozarjajo na to dovoljenje s pozivom, da v tem pogledu interese podpirajo.

★ 8 pošte. Izpraznjeno je mesto poštarja pri poštini podružnici 3 v Mariboru. Prosilci za to mesto naj vlagajo s 5 Din kolkovane prošnje na ravnateljstvo v Ljubljani. — Izpraznjeno je nadalje mesto poštnega upravnika v Ljutomeru (III. r.). Prosilci za to mesto naj vložijo s 5 Din kolkovane prošnje na ravnateljstvo v Ljubljani.

Jabolk

kislih za prežanje kupim več vagonov.

Cenjene ponudbe na

Vincenc Kveder, Žalec.

★ Boj z jelenom. V Krmi pri Jesenicah ima naš kralj lepo lovišče, kjer se pase še prav lepo število močnih in velikih jelenov. Posestnik Franc Pavlin iz bližnje vasi se je včeraj odpravil s svojim hlapcem Jakobom Požekom na delo v gozd. Sredi gozda srečata starega jelena z ogromnim rogovjem. Jelen se je najprej zakadil v Pavlina in ga z rogovjem vrgel kvišku. Pavlin si je pri padcu znatno poškodoval roko. Še huje jo je izkupil hlapec Jakob Požek, ki je hotel pomagati gospodarju v neenaki borbi. Jelen se je zakadil vanj in mu zadril svoje rogovje v trebuh. Po svoji zmagi je kraljevi jelen ponosno odkorakal. Pozka so včeraj prepeljali z rešilnim avtom v bolnico.

★ Huda nesreča. Pri gradnji novega mostu čez Kokro pri Kranju, čigar dela se bližajo že h koncu, se je v sredo okoli 10 dopoldne pripetila huda nesreča. Delavec Ivan Filipič, doma iz Loga, okraj Ljubljanska okolica, ki je nameščen pri stavbnem podjetju »Slograd« kot tesar, je z nekaterimi drugimi delavci podiral leseno ogrado s pomočjo močne žične vrvi, ki je bila pritrjena na mostu. Pri dvigavanju ograda pa se je vrv zataknila in eden delavcev je šel in odbil vrv, nakar se je vsa teža lesa sprostila in padla nazaj v globino. Neki delavec je takoj opazil pretečo nevarnost in se je hitro vrgel med spodaj ležeče tramove, da je tako ušel gotovi najhujši nesreči, dočim se je Filipič le toliko umaknil, da ga je ena stranica udarila po desni strani glave. Nesrečnega, katerega je takoj zalila kri, so prenesli na stavišče, kjer mu je okrožni zdravnik g. dr. Globočnik nudil prvo pomoč. Ponesrečenca so nato odpeljali v ljubljansko bolnico.

★ Identiteto samomorilca, katerega so našli v nedeljo zjutraj obešenega pod Šmarjetno goro pri Kranju, so ugotovili potom fotografij, katere so razposlali okoli. Samomorilec je Anton Kocjan, občinski tajnik na Bledu.

★ Škratinka v Bosni. Zdravniški svet v Sarajevu je sklenil, da se začasno ukine pouk v vseh nižjih in srednjih šolah v Sarajevu in to radi velike epidemije škrlatinke, ki vlada v Sarajevu.

★ Donava postaja nevarna. Bačko—apatinska vodna zadruga je poslala te dni hidrotehničnemu oddelku v Sombor brzojavno obvestilo, da more postati Donava pri Apatinu za večje ladje neplovna, če se dno Donave ne bo poglobilo in obala regulirala. Razen tega se more pripetiti še večja katastrofa, namreč da Donava ob velikem deževju poplavi obrežje. Glavni inženir vodne zadruge Adam Sinhler je o grozeči nevarnosti informiral pristojne oblasti in obenem že predložil načrt, kako bi se Donava v tem delu regulirala. Inž. Sinhler je zahteval nujno pomoč.

★ Izseljenca okradli. Te dni je bil v vlaku med vožnjo iz Broda v Zagreb okraden delavec Mile Mandič iz Vrapč. Mandiču je neznan tat ukradel iz žepa v suknjiču ameriški potni list, vozni listek v Ameriko ter 116 dolarjev.

★ Smrt 10 letne deklice pod vlakom. V Zagrebu se pripetil menda največ nesreč na kolodvoru samoborske ozkotirne železnice. Predvčerajšnjim popoldne se je pripetila tam zopet huda nesreča. Desetletna Hela Pošpišil, učenka III. razreda ljudske šole, je prinesla kot vsak dan kosilo svojemu očetu, mizarškemu pomočniku, ki dela na kolodvoru. Medtem, ko je oče jedel, se je hčerka igrala na tračnicah, ne pazéč, da se bliža vlak. Ko je vlak privozil, se je začel iz pod koles obupen krik. Vlak so takoj ustavili in potegnil malo Hela vso krvavo in hudo

ranjeno izpod koles. Poklicali so rešilni voz, ki je otroka prepeljal v bolnico, kjer pa je Hela kmalu umrla.

★ Milijon dinarjev ukradenih v vlaku. V torek zvečer je bila izvršena v Vojvodini izredno velika tatvina. Iz poštnega vagona somborskega vlaka je neznan zločinec ukradel poštno vrečo, v kateri je bilo en milijon dinarjev gotovine. O tej veliki tatvini sta bili takoj obveščeni poštna direkcija in Novem Sadu in policija, ki sta pričeli hitro s preiskavo in so o tatvini obvestili sosedne države. Dosledaj je preiskava ugotovila, da je bila poštna vreča ukradena blizu postaje Futog, to je prve postaje pred Novim Sadom. Uradniki, ki so se vozili z vlakom, so šele kasneje opazili, da je vreča izginila. Pregledani so bili vsi potniki in ves vlak, toda vreče niso našli. V sredo zjutraj pa je preiskava našla najbrže pravo sled in ugotovila, da se je neki Josip Tappe, bivši poštni uradnik, ki je s tem vlakom potoval, zelo sumljivo obnašal. Bil je v Novem Sadu in mislilo, da je najbrže on izvršil to tatvino, ker je dobro poznal sestavo poštne vagonov. Najbrže je z ukradenim vrečo skočil z drvečega vlaka ter nato pobegnil z denarjem na Madjarsko.

★ Prepozna kes nezvestega moža. Te dni se je pripetil v Velikem Bečkereku slučaj, o katerem govori sedaj vse mesto. Svoječasno sta imela v Velikem Bečkereku prosilci ponarejevalec kolekov Nikolaj Ivanica in trgovec Mihael Molnar trditi »Jugokomere«. Po odkritju znane sleparkske afere z železniškim materialom sta oba pobegnila v inozemstvo. Mihael Molnar je zapustil v Velikem Bečkereku ženo in tri otroke, pa se je kljub temu vnovič poročil v Budimpešti. Radi bigamije je bil aretiran in kaznovan. Ker še ni bilo diplomatskih stikov med Madjarsko in Jugoslavijo, Molnar ni bil izročen našim oblastem, temveč je v Budimpešti odsedel svojo kazen. Sedaj se je spomnil tudi svoje družine v Velikem Bečkereku ter v pismu prosil ženo, naj mu oprostí in naj pride z otroci vred k njemu v Budimpešto. Toda kes je prišel prepozno, kajti pismo je prišlo v Bečkerek dan kasneje, ko so Molnarjevo ženo pokopali.

★ Surovost. Te dni je prišel v Zagreb invalid Anton Hrga iz Hvalentincev, da si da pregledati rano, ki jo je dobil v vojni. Po pregledu je revež odšel peš proti domači vasi. Na poti ga je ujela noč v vasi Grobanih in Hrga se je splazil na skedenj kmeta Mije Sekule in se tam vlegel. Ko so ga domačini zapazili v senu, so alarmirali vso vas. Kmetje so planili na skedenj ter ubogega človeka neusmiljeno pretepali. Nazadnje so mu z žico zvezali roke in noge ter obvestili o tem orožniške. Tepeni invalid niti ni duševno zdrav ter sam ne ve, kako je zašel na skedenj.

★ Samoumor zaradi izgube pri igri. V Subotici so te dni našli obešenega 68 letnega Arona Friedmanna. Friedmann je šele pred kratkim prišel v Subotico z gotovino 30.000 Din in je nameraval kupiti za ta denar kako trgovino. Toda pri kvartanju v kavarni je izgubil ves svoj denar in vse premoženje. Iz obupa nad izgubljenim premoženjem je šel mož prostovoljno v smrt.

★ Gostilničar Zebič ni bil zastrupljen. Poročali smo že o aferi zagrebškega gostilničarja Josipa Zebiča, ki je umrl 21. februarja 1928 in o katerega smrti je dobila policija anonimno pismo, da je bil zastrupljen z arsenikom. Zebičevo truplo je bilo izkopano in kemijsko

Plašči,

od najelegantnejše vrste do priproste a lepe od Din 350/-

Ogled neobvezen! — Oglejte si cene v izložbah!

P. Magdič, Ljubljana

Grafika

priredi v soboto 6. oktobra v veliki dvorani hotela Union ob priliki 60 letnice tiskarske organizacije vokalni

Koncert

preiskano. Kemično analizo je izvršil prof. dr. Jurak, ki je ugotovil, da je Zebič umrl za srčno kapjo, ni pa bil zastrupljen z arsenikom. Truplo Zebiča je bilo še zelo dobro ohranjeno, ker je bilo zakopano v vlažni ilovici, skozi katero ne more zrak.

★ Nagrobnice. Za moški zbor priredil Fr. Marolt. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu Din 20, broširan Din 16. Zbirka v obliki žepne izdaje, obsega 20 najlepših nagrobnic; dalje odgovore pri pogrebem obredu in psalm »Miserere«, ki se poje pri pogrebem sprevodu. Nobeno pevsko društvo naj ne bo brez te pesmarice.

★ Doraščajoča mladina naj zavziva zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, ki dosega vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Zopet zmaga Mercedes-Benz. Pri rekordnih dirkah v Oostmalle je Mercedes sijajno zmagal v oddelku pri dirkah in pri turah. V dirkalnem oddelku Caracciola-Mercedes srednja hitrost 195 km. V oddelku pri turah baron Wentzel-Mercedes srednja hitrost 165 km. Bila je to v Belgiji prva dirka po vojni z nemškimi vozi in vozači, ki so bili splošno občudovani. Mercedes so imeli kakor vedno priznane Continental-obroče.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo imata: Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

*

○ Hermann Wendel in umiranje v Ljubljani. Znani pisatelj g. Hermann Wendel je objavil v dunajski »Arbeiter Zeitung« članek »Balkanepidemien«, v katerem navaja, da je umrljivost v Berlinu za jetiko 21 od tisoč, v že popolnoma evropeizirani Ljubljani pa dvakrat toliko. Naš urednik je vzel to število »Arbeiter Zeitung« pod pazduho in se je napotil na mestni fizikat po informacije. G. dr. Rus se je zelo začudil, kje je dobil g. Hermann Wendel te popolnoma netočne podatke in je izjavil, da mu pošlje dopis, v katerem bo navedeno, da je umrljivost v Ljubljani za jetiko le 14 od tisoč, torej nižja kot v Berlinu, nižja celo kot v Londonu, kjer je to število rekordno nizko, namreč 18, in da je umrljivost v Ljubljani morda ena najnižjih na svetu, umrljivost za jetiko pa najbrže najnižja.

○ Večer arij in pesmi Karl Hellgren — gospa Staller-Stotterjeva se vrši drevi ob 8 v veliki unionski dvorani. Spremljevanje pesmi je prevzel gospod kapelnik Balatka. Se ostale vstopnice se dobe v Matični knjigarni in pri večerni blagajni.

○ Večerni komercialni tečaji na trgovski akademiji v Ljubljani: Interesenti (inje) se vabijo, da v tekočem tednu, to je vsaj do sobote 6. oktobra prijavijo svoj vstop. Vpisovanje se vrši ob uradnih urah (od 9 do 12 ter

Dr. V. Šarabon:

Čez Atlantik

(Dalje.)

Včeraj sem pogledal na naslov članka in je zapisano: čez Atlantik. Torej moram tudi o vožnji sami nekaj pisati, bomo pa potem o Amerikancih naprej. Morje je bilo povetini prav mirno; samo takrat, ko smo se bližali Gibraltaru, je iz ožine vel tako močen veter, da te je skoraj podrli. Ladij smo malo videli. Večina ladij gre bolj na severu, od New Yorka proti Franciji, Angliji in Nemčiji, mi smo šli pa preko Azorov. Portugalski so ti otoki, veliko jih je, eden med njimi je v mednarodnem prometu zelo znan, Fayal. Tam čez gre namreč več prekomorskih kablov. Mi smo videli samo dva otoka, Flores in Corvo, najbolj zahodna. Ze zjutraj so mi povedali, kdaj ju bomo zagledali. Bil sem že uro prej prav gori na mostu in sem štrlel proti vzhodu. Tako prijeten občutek imaš, če se po večdnevni morski vožnji bližaš suhemu svetu, pa naj si je to še tako majhen otoček. Ko smo zagledali oba otoka, se je začela za častnike zopet muka večnega odgovarjanja na najraznovrstnejša vprašanja, večinoma taka, da si se moral muzati. Ubogi častniki! Kolikokrat se peljejo tod mimo, zmeraj ista vprašanja in isto vprašujoče obličje. Navadno Amerikanci pri Azorih šele zvedo, da je v Evropi neka država, ki ji pravimo Portugalska. Flores je podolgovrat otok, ne videti po-

seбно visok; Corvo je pa pravi vulkan, ugašel. Kdor je videl Vezuv, ta je videl tudi Corvo, samo tako visok ni, na vrhu je kakor odsekan in kadi se ne iz njega. Peljali smo se precej bližje mimo in smo mogli opaziti vinograde in nasade sadja. Kje daleč zunaj v oceanu sta ta dva otoka, daleč proč od ostale skupine!

Delfini so nas večkrat spremljali, a toliko kot ta dan (13. junija) jih nisem še videl. Delfin je zelo požrešen in spremlja ladje na dolge razdalje; zmeraj pade kaj dol. Tudi druge prebivalce morja smo opazovali, enkrat dva kita. Vsa morja prebrevajo ti veliki kani. Nekoč smo videli majhno ladjico jadrenico. »Odkod pride in kam gre?« — »Pride iz Portugalske in gre proti Novi Fundlandiji. Med potjo bo ribarila. Morda jo v oktobru preseneti ob ameriški obali slabo vreme in ostati bo morala tam skoz vso zimo.« — »Zelo skromno mora biti življenje teh ribičev.« — »Tako skromno, da si to težko predstavljate.«

Zopet smo gledali ponosno skalo Gibraltarsko; napravila je na vse prav tisti vtis kakor ga je napravila name prvič, ko sem se peljal mimo. »Gospodarji sveta so to,« si misli vsak. In so res. Zaprejo Sredozemsko morje, pa ne more nihče ven. Na nasprotni afriški obali smo videli Tanger in Ceuto. Tam zadaj se je prelilo pred par leti toliko krvi; gledal sem one gore in sem premišljeval, kdo vse je dajal Abd-el-Krimu toliko potuše, saj je vendar moral vedeti, kakšen

bo konec. Slednjič so ga Francozi obkolili in so počakali par tednov; kakor zrela hruška jim je padel v naročje. Kaj si vendar misli! Sedaj pa premišljuje usodo vseh takih lahkomiselnežev tam doli v sopari Indijskega oceana! Sicer pa malo počakaj, in če boš priden, so rekli Francozi, te bodo vželi nazaj v kraje tvojega podnebja; v Maroko sam seveda nikoli več! Kaj si misli!

Bili smo v Sredozemskem morju. Od prvega trenutka, ko smo pripluli noter, pa do trenutka, ko sem stopil v Trstu z ladje dol, nisem videl oblaka, in morski valovi mi niso motili ravnotežja želodca. Kakor olje je plaval morje okoli nas, prijazno, ljubezno, vabeče. Nebo pa tako modro kakor more biti le nebo nad Sredozemskim morjem. Sierre Nevada nismo videli, peljali smo se mimo nje ponoči. A videl sem jo bil prej, v aprilu, globoko dol zavito v snežen plašč. Le v najhujši vročini ga sleče, za prav kratek čas.

Najlepši izmed onih lepih dni je bil 17. junij. Ob španski obali smo se vozili, zelena je bila in rjava, videli smo Cabo, Nao in Cabo San Antonio, prehitevali smo ladje in srečevali smo jih. Nebo temnomodro, morje pa njegov odsev. Oči moram zapreti, če si hočem vso to nebeško lepoto vsaj v nalainih obrisih poklicati v spomin. Ze par dni prej nam je naznanil ladijski časopis in nam je povedal ladijski duhovnik, da bo na ta dan, bila je nedelja, obhod s Sveto Evharistijo. Doslej ni bilo še ladje, kjer bi bilo smelo biti izpostavljeno Sv. Rešnje Telo; »Saturnia« je

bila prva, posebno dovoljenje sv. očeta je bila dobila. Zjutraj si videl nenavadne priprave, vse še bolj slovesno kot sicer ob nedeljah. Sveta maša je bila brana ob nedeljah zmeraj v slavnostni dvorani; sedel si v stolu, naslonil si se in si moral ob zvokih godbe dvigniti misli proč od te zemlje, tja, od koder prihaja vse dobro in lepo. Nisem ga videl, ki bi bil ostal zakrknjen. In nehote ti uidejo misli tudi nekam drugam, v domovino; nekdo te drži, domotožje je to; nekaj ti zdrkne po licu, solza ljubezni do domovine je to. Ta dan pa še posebno. Pa koliko nas je bilo! Protestanti in drugi so kar gledali, niso bili vajeni takšnega bogoslužja. Kako je pela ona dama »Ave Marie«! Sprejaj so stali mornarji, v gali so bili častniki, ki slučajno niso bili v službi. In nato so prišli vsi drugi, bogati in revni, mladi in stari, in vsi smo se strnili v obhod za Najsvetejšim. Po vsem sprehajalnem krogu okoli, potem pa dol v kapelico, kjer je bilo potem Najsvetejše izpostavljeno. 17. junija ne bom nikdar pozabil.

Ves dan se je topil v nekakšni milobi. In ta zrak! Ne še vroč in vendar topel in povzročajoč notranjo toploto mehko in čiste-ga neskaljenega veselja tudi v nas.

DIJAK! POVSOD ZAHTEVAJTE EDINOLE
»DIJAŠKI KOLEDAR« SLOVENSKE DIJAŠKE
ZVEZE!

od 3 do 5) v pisarni trgovske akademije, Aškerčeva ulica 9, II, levo. Otvoritev tečajev v ponedeljek 8. oktobra ob 7 zvečer. Vodstvo.

○ **Umrla je g. Marija Vidmar**, roj. Zirkelbach, soproga rudniškega paznika v pokopju.

○ **Kako napredujejo tlakovalna dela v Ljubljani?** O izvrševanju gradbenega programa in tlakovalnih del v Ljubljani smo že pogosto poročali. Mestna občina je sedaj zaradi bližajoče se zime in slabega vremena zelo pospešila tlakovalna dela na onih cestah, ki morajo biti še letos dogotovljene. Vidovdanska cesta je v svojem ožjem delu med Turkovo hišo in Sv. Petra cesto razkopana. Delavci mestnih podjetij pregledujejo sedaj vodovodne in plinske napeljave; ko bo to končano, pa bodo ceste tlakovali z drobnim granitnim tlakom. Na ta način bo dobila že tlakovana Sv. Petra cesta zvezo s tlakovano Komenskega ulico. Na Sv. Petra cesti sedaj urejajo hodnik pri Pollakovih tovarni. Porfirne plošče hodnika bodo preložili. S tem bodo izginile številne špranje in luže, ki so dosedaj tvorile vzrok številnim pritožbam. Na Marijinem trgu tlakujejo prostor za trafiko. Ta del trga je bil dosedaj tlakovan z okroglim kremenom, sedaj pa bo tlakovan z drobnimi granitnimi kockami. Obenem so asfaltirali hodnik iz Prešernove ulice do trafike. V Prečni ulici bodo položili granitni tlak in sicer od Sv. Petra ceste do hotela Štrukelj. V Prečni ulici bodo tudi preuredili in asfaltirali hodnike. Na Poljanski cesti napravljajo sedaj od Ambroževega trga do Marijanišča podlago za novi tlak. Strmina do Marijanišča bo tlakovana z drobnim granitnim tlakom, ob Marijanišču pa bo cestišče tlakovano z bazaltoidom. Na Erjavčevi cesti napravljajo sedaj ob Korenčanovi hiši novo ograjo. Do šole napravljajo sedaj nad tri metre širok hodnik, ki bo izenačen s hodnikom ob Pollakovih vili. V Knafljevi ulici so napravili ob Grobelnikovi vili od Bleiweisove ceste do železniške proge asfaltiran hodnik. Na Celovški cesti še vedno polagajo bazaltoidne hodnike od Keršiča do šišenske cerkve. Na Masarykovi cesti pričnejo prihodnje dni polagati robnike za cestne otoke.

○ **Umrla so v Ljubljani v času od 1. do 4. oktobra:** Ivan Stružnik, posestnik, 73 let, Stranska pot 15; Jerica Vrečko, bivša šivilja, 49 let, Resljeva cesta 16; Ivana Skufj, zasebnica, 77 let, Poljanska cesta 12; Josipina Bele, zasebnica, 23 let, Lončarska steza 8; S. Helena Kordula Jezernik, usmiljenka, 60 let, Slomškova ulica 20. V bolnici so v istem času umrli: Ljudmila Šumper, bivša šivilja, 37 let, Vidovdanska cesta 9; Marija Kopavnik, zasebnica, 82 let, Vidovdanska cesta 9; Albin Gaberc, sin zvančičnik, 7 mesecev, Sv. Petra nasip 71; Friderik Tomc, zasebnik, Gorjane 28; Zofija Vaš, delavčeva žena, 29 let, Zabukovica 98; Rozalija Mauri, žena vpok. finančnega nadkomisarja, Gorjane; Marija Murnik, zasebnica, 38 let, Dobrova 60; Marija Gospodarič, hči učitelja, 5 let, Jesenice 118; Ignacij Bolte, kamnosek, 68 let, Ihan 61; Josip Potočnik, laborant, 62 let, Dunajska cesta 38; Karel Presnik, trgovski pomočnik, 20 let, Zdole 28; Franc Godec, delavec sin, 1 leto, Bizovik 2; Janez Jakovec, delavec, Bela 3.

○ **Rojstva, smrti in poroke v septembru.** Meseca septembra je bilo rojenih v Ljubljani 129 otrok, umrlo pa je 91 oseb. Porok je bilo 65. Po posameznih župnijah se je rodilo: v stolni 1; v franciškanski 0; v Trnovem 6; v šentpeterski 5; v šentjakobski 2 in v bolnici 111, (od teh 81, ki so doma izven Ljubljane). Umrlo je: v stolni 3; v franciškanski 5; v Trnovem 6; v šentpeterski 3; v šentjakobski 2 in v bolnici 73 (od teh 41 izven Ljubljane). Porok je bilo: v stolni 4; v Trnovem 8; v franciškanski 29; v šentpeterski 12 in v šentjakobski 12. Smrti in rojstva v šentpeterski župniji so všteta le ona v mestu samem; v bolnici ni bilo porok.

○ **Samoumor mladega učiteljskega.** V sredo se je pripetil v Ljubljani samoumor, ki je globoko pretresel vse, ki imajo kolikšak stika z mladino. Prostovoljno je šel v smrt šele 18-letni dijak IV. letnika učiteljskega Slavko Bitenc. Bitenc je bil sin nadsprednoga državnih železnice in je stanoval s svojimi starši v kolizejskem poslopju, na Gospodarski cesti št. 13. V sredo zjutraj so njegovi starši odpotovali v Leskovec pri Krškem obiskat tja svojega starejšega sina, ki je tam v učiteljski službi. Ko so se zvečer starši z belgrajskim bratovlalom vrnili v Ljubljano, so našli temno stanovanje. Sina Slavka ni bilo v postelji, pač pa ga je oče, ko je mati prižgala luč, odkril pri vratih, toda v položaju, ki je pretresel očeta in mater. Slavko Bitenc je bil navidez naslonjen na vrata, okrog vratu se mu je ovijala vrh, z nogami pa se je skoro dotikal tal. Oče Bitenc je naglo prešel sinu smrtno zanko in ga položil na posteljo. Ali bilo je prepozno, kajti Slavko je bil mrtev. Obupno ihtenje roditeljev je opozorilo sosedo, ki so prihiteli ter nato o samoumru obvestili policijo. Namestnik policijskega zdravnik dr. Lapajne je mogel ugotoviti le smrt. Sinovo truplo so starši pridržali doma. Kaj je mladega dijaka gnalo v smrt, bo težko ugotoviti. Še zjutraj je bil Slavko dobro razpoložen in se je vneto učil. Opoldne si je potem, ko se je vrnil iz šole, pripravil kosilo, popoldne ga pa ni bilo več nazaj v šolo. Bitenc je bil zelo dober in nadarjen dijak. Slabe družbe ni imel in je zato njegova smrt tem bolj skrivnostna. Zelo verjetno je zato, da je imel v življenju najbrže v hipni duševni potrtosti ali celo v trenutni izgubi razuma. Njegova nenadna smrt je med njegovimi tovariši in znanci vzbudila globoko obžalovanje.

○ **Razkrinkan pohotnež.** Da pride sčasoma vse na dan in da niti najskrivnostnejši zločin ne ostanejo nepojasnjeni, o tem se je mogel prepričati te dni France Babnik, delavec iz Medvode. France Babnik je bil prejšnjo nedeljo aretiran. Neka gospa iz Spodnje Šiške je namreč opazila, kako je Babnik na Vodnikovih cesti pregovarjal tri še ne 10 letne deklice, naj odidejo z njim na polje. Gospa je ugnala, kaj Babnik z deklicami namerava in ga je dala aretirati. Naslednjega dne, ko je Babnik prespal svojo pijanost, so ga na policiji naravnost vprašali, če se kaj spominja svojega zločina na žeganju v Dravljah, ko je izvršil gnusen zločin nad 6 letno Heleno Cerjovcovo. Babnik je seveda na vso moč tajil, zapletal pa se je v čim večja protislovja in tudi razne priče so spoznale v njem onega, ki je 21. avgusta izvalil malo Heleno na polje. Detektivki so napravili na njegovem domu v Medvodeh temeljito hišno preiskavo in našli tam srajco, ki je bila prav nerodno zakrpana. Primerjali so blago srajce s kosom kotenine, ki so ga našli na mestu zločina in ugotovili, da je bil kos izrgan iz te srajce. S tem je bil Babnikov zločin brez vsakega dvoma dokazan. Babnik sicer noče še priznati zločina, moral pa se bo sčasoma udati. France Babnik

je 30 leten mož, je oženjen in ima skrbeti za enega otroka. Radi prestopkov zoper naravnost je bil že večkrat kaznovan.

Maribor

Zadnja pot † M. Stanislave Voh

Zadnja pot velike pokojnice... Tiho in dostojanstveno so se izvršile pogrebne svečanosti ob ogromni udeležbi vseh, ki so jo poznali in vzljubili. Gojenke vseh zavodov čč. šolskih sester v Mariboru, šolske sestre, veliko bivših hvaležnih učenk in mnogo, mnogo ljudstva, ki se je nabralo k slovesu pred samostanom, na Slomškovem in Glavnem trgu. Pogreb je ob asistenci štirih stolnih kanonikov vodil prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič. Za krsto velike, blage pokojnice so korakali odlični dostojanstveniki: vladni svetnik dr. L. Stare kot zastopnik velikega župana, oblastni odbornik Marko Krajnc, mestni župan dr. A. Juvan, stolni prošt dr. M. Matek, prosvetni šef dr. F. Kotnik, okrajni glavar dr. Poljanec, prosvetni inspektor dr. A. Pečovnik, gimnazijski ravnatelj dr. J. Tominešek. Pogreba se je udeležil tudi starosta lavantinske duhovščine kanonik in dekan v Šmartnu pri Slovenjgradu Janez Lenart. Prihitele pa so k poslednjem slovesu tudi mnoge številne prednice in zastopnice posameznih samostanov šolskih sester — iz Št. Pavla na Koroškem, Velikovec in Št. Jakoba v Rožu. Splita in Mostarja, Ljubljane, Šiške, Repnjega, Škofje Loke, Kranja, Celja, Topolšice, Ptuja in Sv. Petra pri Mariboru — pa tudi zastopnice usmiljenk.

Poslovilno besedo je spregovoril na grobu prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič, proslavljajoč velike sposobnosti, redne vrline in neprecenljive zasluge, ki si jih je stekla velika pokojnica za Cerkev in domovino kot dolgoletna vrhovna prednica vse kongregacije, ravnateljica učiteljske, meščanske šole in vladnice čč. šolskih sester v Mariboru ter vrhovna svetovalka in vikarica kongregacije. V slovo je odpel nato moški zbor pevskega društva »Maribor« — Nad zvezdami...

Težko in zamolklo je padala prst na rakev... Še v mraku so molile vnete sodelavke, sestre ob svežem grobu, kjer počiva v večnem snu velika Služabnica božja in Slovenka... Ave, anima candida!

□ **Kmetijski dan v Hočah.** Iz Hoč nam poročajo: Tukajšnje kmetijske gospodarske organizacije (čebelarstva, sadjarska in vrtnarska ter kmetijska podružnica) prirede v nedeljo, dne 7. oktobra veliko razstavo, na kateri bodo razstavljeni predmeti iz vseh panog našega kmetijstva. Otvoritev razstave bo ob 15.

□ **Iz mestnega avtobusnega prometa.** Okoli 15. t. m. dobi mestna občina tri nove avtobusne vozove tipa »Fiat«. Dva bosta namenjena za mestni avtobusni promet. Tudi prispe skoraj istočasno z Dunaja avtofurgon za mestni pogrebni zavod.

□ **Podpornikom šolske dece.** Podporno društvo za revne učence v Mariboru iskreno prosi, da žrtvujete te dni po 1 dinar za obleko, srajčko ali čevljičke revnim otrokom za Božičnico; daj šolarčku dinar, ko te obišče šolarček in ti ponudi znak z društvenim žigom.

□ **Šoferjem.** Redni mesečni sestanek skupine šoferjev JSZ v Mariboru se vrši drevi točno ob 20 v društvenih prostorih na Koroški cesti 1. Od zadnjega sestanka se je nabralo toliko važnih zadev, da mora o njih razpravljati celokupno članstvo. Tovariši, udeležite se sestanka sigurno.

□ **Smrtna kosa.** Umrla sta: Lušicky Ivan, progovni mojster v pokopju, star 77 let. Pogreb danes ob 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Jug Slavko, uradnikov sin, star 6 let. Pogreb jutri ob 18 na Pobrežju.

□ **Ze zopet žeparji.** Predvčerajšnjem dopoldne je opazila Eleonora K. iz Milske ulice, da ji je neznan kradovč izmaknil rjavo denarnico. Zaenkrat se je žepar bridko vrčunal, ker je našel v denarnici borih 115 dinarjev.

□ **Kar na svojo pest.** Franc H., kovaški mojster, si je bil v »Zlahti« z Ivanom S., ki ga je večkrat tirjal za denar. Ker ni bilo odziva, si je Ivan kar sam pomagal na ta način, da je Francetu odnesel železni kotel, vreden 20 dinarjev in ga lepo nesel k starinarju. Prej je bil Ivan lud, sedaj je pa Franc!

□ **Cesa se ne lotijo.** Na vse se spravijo taki ljudje, ki jim je profesija, da izmaknejo in sunejo. Včerajšnje prijave pripovedujejo o najrazličnejših tatovih: koles, dežnikov, čevljev, delavskih knjižic in celo perutnine. Saj je nazadnje čisto razumljivo, če si ta ali oni neznanec privoščijo krasnega petelina in ga kar na lepem odnese; nerazumljivo pa nam je ob tem primeroma hladnem vremenu, če je istočasno pripravil branje Marijo S. ob širok senčnik, ki je namenjen za »zaščito« njene stojišče. Najbrže je neznanec pri mastni pečenki in zunaj kje na kakšni niivi motilo — deževje. Kje vedriti? In se je domislil, odšel ter branje odnesel senčnik.

□ **V smrt.** Samoumori se v tekočem mesecu presenetljivo ponavljajo; od nedelje sem vsak dan kakšen slučaj te vrste. V sredo popoldne po 17. se je podal 50 letni lakirnik druž. železnice v Mariboru Konstantin Motovž, stanujoč v Teslovi 3, preko dvorišča v dvorano in se obesil. Zena, ki je prišla čez pol ure v dvorano po drva, je našla svojega moža obešenega na žrebliju na steni dvorane. Motovž je bil zadnje čase čudno otožen in bolehen. Samoumor je izvršil v duševni depresiji.

□ **Pod kolo.** Delavec Slavko K. je privozil na svojem kolesu iz smeri Kralja Petra trga proti mestu. Sredi mosta pa se nenkrat znajde pred kolesom neznan pasant; trk je bil neizogiben — oba treščita na tla. Pasant se potoči na koleno, nato pa še prosí kolesarja za — oprostenje. Je menda že bila njegova krivda; sicer bi ne bil tako vljuden.

□ **Nesreča pri telovadbi.** 18 letni dijak Aleksander Božič si je pri telovadbi v realni telovadnici zvinil levi komolec. Prepejali so ga v bolnico.

□ **Konec z — bodljajci.** Stepli so se. Sami ne vedo zakaj. Saj so vzroki vsem tepežem dobro znani in v pretežni večini slučajev eni ter isti. Tepežne sledove sta topot odnesla 28 letni Bertl A., ki ga je neznanec zabodel v prsi, ter 24 letni Lojze D., ki je tudi dobil pri tepežu bodljaj v glavo. Oba se nahajata v zdravniški oskrbi.

Celje

□ **Stavbno gibanje v Celju.** Razmeroma ugodno jesensko vreme omogoča, da stavbna živahnost ni prav nič ponehala. Občo pozornost vzbujajo zlasti gradnja impozantne palače, ki jo gradi Ljudska posojilnica. Palača bo tako arhitektonski kot estetski ena najzanimivejših stavb v Celju. Sedaj se dovršujejo zadnja dela na konstruktivno silno komplicirani betonski plošči, ki tvori strop nad prostori pritličja. V delu ob Vodnikovih ulici se bliža dozidavi zidovje I. nadstropja. — Stavbenik Eksner obnavlja zunanost Mohorjeve tiskarne, ki dobi na prečelu sedaj tudi napis. — Gradnja velike stanovanjske hiše mestne občine »pri Kroni« ter gradnja enodružinskih hišic za Pertinačem napreduje povojno. Ako bo vreme kolikšak naklonjeno, bodo vse nove stavbe še letos pod streho. Z njimi dobi Celje toliko številno novih stanovanj, da bo prihodnje leto vseskozi zadosteno potrebi.

□ **Pevska raj.** Po daljšem odmoru prične pevski zbor Kat. prosv. društva v Celju (pevovalja skladatelj g. A. Mihečič) drevi zopet z rednimi vajami. Nocoj se vrši vaja za mešani zbor ob 8 v I. nadstropju Orlovskega doma (vhod iz Samostanske ulice), kjer se odslej nahaja zborova pevka soba. Z novo pevsko sobo in novim harmonijem je dana zboru nova možnost razvoja. Vsi, ki imajo veselje in ljubezen do lepe pesmi, so zboru iskreno dobrodošli.

□ **Najlepše knjige** si lahko izposodite v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti 4. Izposojevalni pogoji so tako ugodni, da se pač vsakdo lahko knjižnice posluž. Knjižnica nima le bogatega beletrističnega in mladinskega oddelka, temveč lahko postreže tudi z lepimi znanstvenimi in poljudnoznanstvenimi knjigami.

Dopisi

Kamnik

Odbor kamniškega orlovskega okrožja opozarja vse odseke, da je moral tekme dne 7. t. m. prekriti. Tekme se ne bodo vršile, pač pa občni zbor okrožja ob 13 v Domžalah.

Zadnja občinska seja, sklicana v torek dne 2. t. m. je bila nespletna, ker se je ni udeležilo dovoljno število odbornikov. Zupan je sklical novo sejo za petek dne 5. t. m.

Litija

Litijska šola se je in se bo še tako prenaredila, da bo v vseh ozirih zaželenja in vzorna postojanka. Čujemo, da dobi moderno opremljen čebelnjak, izvrsten radio, knjigovodnico v 5. in 6. razredu, novo zastavo itd. Nastopil je tudi novi učitelj g. Jožko Tavželj, ki je vnet za društveno življenje in delovanje.

Pomanjkanje stanovanj je še vedno občutno v Litiji. Radi stanovanjske krize ni bilo mogoče že letos otvoriti še enega razreda. Nekoliko bo temu pomanjkanju odpravila akcija trškega odbora. Ta je razdelil trški svet pod Sitarjevem vsem, ki hočejo zidati stanovanjske hišice in sicer kvadratni meter po 1 Din. G. Maks Lajovic je v dobrem mesecu postavil tako lično hišico in sedaj ima v delu spet par hiš. Drugi ga bodo začeli posnemati spomlad. Tati se obeta na Fertici cela nova kolonija hišic. Sploh je letos v Litiji teko živahno stavbno gibanje kakor še ni bilo doslej nobeno leto.

Trbovlje

☆ **Posvetovalnica za matere** posluje vsak ponedeljek in četrtek popoldne od 2 do 4.

Laško

Laško. V ponedeljek 8. oktobra bo v Laškem novi živinski sejem. Ker je tukaj najlepša živina v Sloveniji, je pričakovati obilo kupev.

Slov. Konjice

Šolski pouk. Na obeh tukajšnjih šolah se je pričelo zopet šolsko leto z otvoritveno sv. mašo v sredo 3. t. m., redni pouk pa 4. t. m.

Trgatev. Nekateri mali vinogradniki so spravili svoj pridelek že prve dni tega tedna v sode. Ostali z bolj finimi vrstami grozdja še čakajo, upajoč, da bo vendar sonce vsaj nekoliko pokazalo svojo moč nad jagodami. Sicer se pa letos splošno trdi, da bomo imeli precej kislo kapljico.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Petek, 5. oktobra: Zaprto.
Sobota, 6. oktobra: KUKULI. Premijerski abonma.
Nedelja, 7. oktobra ob 15. uri popoldne: POHUJŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Izven.
Ob 20. uri zvečer: KROG S KREDO. Izven.
Ponedeljek, 8. oktobra: Zaprto.

Premijera Jager-Schmidtove veseloigre »Kukulica« bo jutri v soboto dne 6. t. m. v dramskem gledališču. Zanimivost snovi (prirodno zamorsko dekletce Kukulica zaide v visoko angleško družbo, kjer se tudi zaljubi in zaroči), kraškočasna vsebina, originalni značaj, komičnost v situaciji in besedi bodo mikavni zgodbič gotovo pomogli do pravke uspeha. Glavno vlogo navihane razposajene Kukulici igra ga. Nablocla, ostale vloge pa igrajo ge. Marija Vera, Medvedova, gd. Debelakova, Rakarjeva, Mira Danilova, Vida Juvanova ter gg. Lavar, Cesar, Drenovec, Jerman, Sanein, Smerkolj in Potokar. Režijo ima g. prof. Šest. Predstava je za premijerski abonement. Začetek ob osmih.

V nedeljo dne 7. t. m. se ponovi popoldne ob treh Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini sentflorjanske« v režiji g. Skrbinske. (Izven.) Zvečer ob 8 pa Klabundova pravljica »Krog s kredco« v režiji g. Cirila Debeveca.

Mariborsko gledališče

Sobota, 6. oktobra ob 20. uri: HLAPCI ab A. Premijera. Otvoritvena predstava.
Nedelja, 7. oktobra ob 20. uri: MOJ OČE JE IMEL PRAV. Premijera.

Otvoritvena predstava. V soboto 6. t. m. se otvori mariborsko gledališče z efektno Cankarjevo dramo »Hlapec«, kjer nastopi ves ensemble. V nedeljo 7. t. m. pa bo premijera zabavne in duhovne

Ptuj

⊕ **Mestno kopališče** bo 4., 5. in 6. oktobra t. l. valed popravil zaprto.

⊕ **Glasbena Matica v Ptuj.** V soboto 6. t. m. ob 8 zvečer koncertira v dvorani Glasbene Matice mladi vijolični virtuozi Ljerk Spiller.

⊕ **Sejnsko poročilo.** Na živinski sejsem dne 2. t. m. je bilo prignanih 78 konj, 300 krav in telic ter 205 volov in bikov. Prodalo se je skupno 278 glav. Cene so bile: I. vrsta 7—8.50 Din, II. vrsta 5—7, III. 2.50—5 Din. Na svinjski sejsem dne 3. t. m. je bilo prignanih 664 svinj, 255 prašičkov pod 8 mesece in 409 svinj nad to starostjo. Mladi prašički so imeli ceno od 100—175 Din za komad, proleki 10.50—12 Din, rejene svinje nad 100 kg po 12—13.50 Din za kg. žive teže.

⊕ **Seja mestnega sveta** se je vršila dne 2. t. m. v mestni posvetovalnici.

⊕ **Kavarno Evropa** na Florjanskem trgu pred magistratom sta te dni prevzela in otvorila zakonska Roman in Marija Mac.

Ormož

Smrtna kosa. V sredo je bil pokopan pri Sv. Miklavžu O. Križanič, viničar g. župnika pri Jeruzalemu. Bil je dolgo časa bolan in proti koncu življenja je moral prenašati neznozne muke. Radi dobrega srca je bil rajni daleč naokrog spoštovan in priljubljen. Bil je zvest priateč SLS.

Meščanska šola v Ormožu kaže vsako leto večji napredek. Število učencev vedno bolj narasta. Prvi razred ima letos nad 50 učencev in se je morala uvesti paralelka.

Rogaška Slatina

Pevsko in prosvetno društvo »Sloga« je imelo sestanek, na katerem se je določil program delovanja za bodočo leto. Društvo je pod vodstvom slatinskega župana g. Šentjurca zelo agilno in je upati, da bo posebno z novimi člani izmed zdraviliškega uradništva in učiteljstva prebilo kitajski zid sedanjega mrtvila.

Zdraviliški ravnatelj dr. Šter se je podal na svoj delni letni dopust, ki ga prebije v mariborski koči na Pohorju.

Nove zidave. Po končani tujsko-prometni sezoni smo začeli z gradbeno sezono. Te dni so pričeli rušiti staro poslopje garaž nasproti nove Svarcije, kjer se bo postavil nov modern hotel za 100 sob. Iz pridobljenega materiala se bo zgradil na prostoru dosedanjega hišnikovega hleva modern hlev za zdraviliško gospodarstvo s stanovanji za kočijaže in ostalo osebje ter remizo za vozove. — Z vsa vestnostjo tudi iščejo nove vire vode na Boču. Na posestvu zakonskih Jančič v Irjem so pričeli že z vrtanjem 150 m dolgega rova, ki naj pojači sedanjí vodovod na Boču. Z glavnim študijem za končno ugodno rešitev vodovodne križe se naprej pečata g. univ. prof.-geolog dr. Hinnerlechner v Ljubljani in g. inž. Jug ob oblastnega odbora v Mariboru, ki sta temeljito preiskala vso bližnjo in daljno okolico in upata na gotove uspehe.

Občinski dom. Občinski odbor zdraviliške občine je kupil železniški dom, ki je bil že izza preobrata vedno na prodaj. Za odkup je že prejel dovoljenje oblastnega odbora.

Obesil se je 75letni Jožef Kuntič v Irjem v hlevu posestnika Plevčeka. Vzrok revščina in pa menda to, da ni imel stanovanja.

Slovenska Krajina

Roke vstran! O kvašenju »Domovine« glede »čudne podpore« za Slovensko Krajino, je »Slovenec« že na kratko poročal. Kitajski pregovor pravi: Pametni zahteva vse samo od sebe, a neumni vse od drugih. Sedaj se vidi vsa zlobnost »naprednih« časopisov. Ali znajo čitatelji naših naprednih dnevnikov, da je sploh bila v Slovenski Krajini toča? »Jutro«, ki prednjači med naprednimi časopisi, stalno molči o vseh naših zadevah. Niti važnih novic ne prinese. A sedaj, ko je treba udariti po klerikalcih, pa so napredni listi tu. Gospodje, bodite brez skrbi, oblastni odbor že ve, kaj dela. Tudi naše ljudstvo je zadovoljno s podporo. Sicer pšenica res ni cenejša kot drugod, a plačilni rok je deset let. In ravno to je v veliko olajšavo našemu ljudstvu, kajti letos je brez denarja. Nikar ne izzivajte gospodje. Bogataši — milijonarji — ki še od daleč niso naši pristaši — so darovali vsote, o katerih zaenkrat molčimo. Koliko da ljudstvo na Vas, pa je pokazal Vaš »impozantenc« shod v Murski Soboti.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

vite Gutiryeve komedije »Moj oče je imel prav«. V »Hlapec« bo igral glavno vlogo g. Rakuša, v komediji pa g. Grom. Režija obeh komadov je v rokah g. J. Koviča.

Priredilive in društvene veselji

Zveza slovenskih vojakov Moste priredi v soboto dne 6. oktobra t. l. veliko trgatve grozdja s pestrin sporedom v gostilni pri štoru v Vodmatu. Za dobro kuhinjo in pijačo vsestransko preskrbljeno. Vljudno vabi vse člane in prijatelje društva odbor.

Vsi filatelisti se vabijo, da se udeležijo propagandnih sestankov, katere bo v zimskem času prirejal Slov. fil. društvo v Ljubljani vsako nedeljo ob 9 zjutraj v zadnji sobi Narodne kavarne. Prvi sestanek v nedeljo 7. t. m.

Jugoslovansko-angleško društvo prične zopet z rednim poukom angleščine pod vodstvom gospe Copelandove in nekega drugega angleškega državljanca. Reflektanti naj se javijo v klubovem lokalu, Selenburgova 7, vsak dan od 18—19.

Maribor.

Izobraževalno društvo v Krčevini ima v nedeljo vinski trgatve v lovskem domu.

Pevski odsek nižjih poštnih uslužbencev priredi v nedeljo vinski trgatve v restavraciji »Dravograd«, Smetanova 54.

Trgatev ima jutri ob 18 Krekova godba v Studenčih pri Drogeniku.

Naše dijaštvo

Abiturientom! Vsa pojasnila za vpis na univerzo najdete v »Dijaškem koledarju« Slovenske dijaške zveze, ki ga dobite v vseh knjigarnah.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima jutri 6. t. m. ob pol 7 sv. mašo v kapeli v proslavo Kraljice Rožnenske.

Sport

NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME V LJUBLJANI

Finale za poškodbeni fond LNP. — Nadaljevanje prvenstvenih tekem.

V Ljubljani se izvrši v nedeljo 7. t. m. zopet obsežen nogometni program, v katerem bodo zapostavljeni klubi Primorje, Ilirija, Slovan, Hermes, Jadran in Svoboda. Predvsem bo v nedeljo LNP letošnji pokalni finale za poškodbeni fond; Ilirija ima tu za nasprotnika outsiderja Svobodo, ki je polzala v zadnjih mesecih izvanreden napredek ter se je preko Slovana in Hermesa (3:1 in 4:2) priborila v finale. Ilirija je imela v izločilnih tekmah za nasprotnika najprej Slavijo, ki jo je odpravila s 6:0, nato pa Primorje, proti kateremu je zmagala s 1:0. Za Svobodo je nastop v pokalnem finalu gotovo nepričakovan, izvanreden uspeh, ki ji bo v spodbudo tudi za borbo z dolgoletnim podsevnim prvakom Ilirijo.

Med prvenstvenimi tekmami gre večji pomen srečanju Primorje-Slovan. Slovanu se nudi v tem srečanju še enkrat prilika, da z eventualno zmago vzdrži v čelni skupini prvenstvene tabele kot rešen tekmeec za prvo mesto. Ako proti Primorju podleže, se bo odločilni boj tudi letos vršil samo med Ilirijo in Primorjem, dočim se bo moral Slovan boriti s Hermesom šele za tretje mesto v tabeli. Drugo prvenstveno tekmo absolvirata Hermes in Jadran, po svoji trenutni formi dva precej enaka nasprotnika.

Razvrstitev tekem je naslednja: Igrišče Primorje: ob 10.15 Hermes rez.; Jadran rez., ob 14 Primorje rez.; Slovan rez., ob 16 Primorje: Slovan. — Igrišče Ilirije: ob 14 Ilirija: Svoboda, ob 15.45 Hermes: Jadran.

Lahkoatletski juniorski meeting, ki ga je razpisal SK Ilirija, se izvrši v nedeljo 7. t. m. ob 10 dopoldne na prostoru SK Ilirije. Podrobnosti še objavimo jutri.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v petek ob 16 dalje trening I. skupine (I. moštva in rezerve). Rezerva igra ob 16.30 trening z Jadranom na dva gola. — V nedeljo igra I. moštvo s SK Svobodo, rezerva v Novem mestu z SK Elanom. — Načelnik.

Drobne sportne vesti.

Poleg Mihečiča in Gilerja sta izstopila dva dobra sportna delavca iz Gradjanskega in sicer dolgoletni načelnik nogometne sekcije prof. Graf in pa odlični sportni častnik David Weis. Razumeli bi nekako izstop igralcev Mihečiča in Gilerja, ki hočeta postati poklicna igralca in se pripravljata nekemu Praskemu volilnemu klubu. Kaj je privlelo Graf in Weisa do demisije, se pa ne ve. Vsekakor je to težak udarec državnemu prvaku. — Sotirovič, srednji napadalec B. S. K., odide za svojimi predniki v Francijo, kjer bo igral za F. K. Setu. — Becić, srednji napadalec »Jugoslavije« bo zavezal njegovo mesto v B. S. K. — Končno je prišel J. N. S. službeni dopis madjarske prof. zveze, v katerem obvešča o bojkotu. Vendar je iz obvestila razbrati željo, da se ponovno upostavi medsebojni odnos. Madjari izjavljajo, da bodo tudi pri Sred. evrop. kup-komiteju zahtevali, da se odnosi za nam. povoljno urede, ali pa oni ali mi ne sodelujemo pri teh tekmovanjih. Vsekakor bo J. N. S. moral skušati doseči od naših oblasti malo več razumevanja za sport.

Pevska zveza

Knjiga: M. Bajuk, Mera v slovenski narodni pesmi je pravkar izšla in jo pošljemo vsem, ki so jo naročili. Natisnjenih je le piščo število izvodov, zato naj bi si jo takoj naročili vsi, ki jih zanima velevažna vsebina knjige. Naročila na Pevsko zvezo v Ljubljani, Miklošičeva 5.

Pevce 9-10 izide te dni. Zamudil se je vsled tehničnih priprav za sv. mašo in koncert 28. okt., ki še sedaj niso definitivne. Če bo sv. maša na prostem, bo treba, da pridejo vsa okrožja, če pa bo v cerkvi, bo opravilo petje ljubljansko okrožje, ojačeno po nekaterih bližnjih zborih. Od tega je odvisen tudi spored pesmi, ki jih bomo naznanili brž, ko bo vse potrebno določeno.

Prihodni teden bo začel zvezin pevovodja z revizijo pripravljenih zborov. Red, kraj in čas skupnih ali posameznih vaj bomo zborom in okrožjem sporočili, oziroma določili sporazumno z zbori. Za enkrat veljaj: Prično večbajte vsi, ki želite sodelovati!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 5. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Francosčina, poučuje dr. Stanko Leben. — 18.30: Slovenska hiša ob Italijanih in na Notranjskem, ciklus iz ljudske umetnosti, predava dr. Stanko Vurnik. — 20: Prenos koncerta švedskega baritona Helligrena in operne pevke ge. Staller-Stotterjeve iz dvorane Uniona. — 21.30: Poročila.

Sobota, 6. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 17.30: Delavska ura. — 18: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 18.30: Analitična razstava pot v duševni svet, predava vseuč. prof. dr. Veber. — 20: Moderna zborova pesem, koncert učiteljskega zbora. — Čelo koncert (g. Feršnik, član kr. opere). — 21.30: Lahka godba in poročila.

Drugi programi

Petek, 5. oktobra.

Zagreb: 17 Lahka glasba. — 20.35 Večer Schubertove glasbe. — Breslau: 18.25 Predavanje iz psihologije: Mlad biti in mlad ostati. — 20.30 Simfoničen koncert. — Praga: 16.30 Komorni koncert. — 20.10 Orkestralna glasba. — 20.30 Sluhodrama. — Leipzig: 16.30 Starejša komorna glasba. — Komorni koncert. — Stuttgart: 16.35 Operna glasba. — 20 Mojsirski koncert Erica Morini. — Bern: 20 Koncert starejših glasbe. — Katovice: 18.30 Poljudna glasba. — 20.15 Prenos koncerta varšavske filharmonije iz Varšave. — Frankfurt: 17.35 Koncert. — 19.30 Predavanje iz tehnike: Govoreči film. — 20 Iz Stuttgarta: Koncert Erike Morini. — Brno: 19 Večerni koncert. — 20.10 Prenos iz Prage. — Langenberg: 17.45 Komorni koncert. — 20.05 Smetana: »Prodana nevesta«, opera. — Berlin: 16.30 Zabavna glasba. — 20 Zabavni večer. — 21 Koncert Schubertove glasbe. — 21.30 Loeweve balade. — Dunaj: 11 Kvartetna glasba. — 16 Orkestralna glasba. — 17 Predavanje: Iz duševnega življenja živali. — 17.40 Glasbena akademija. — 20.05 Koncert; nato plesna zabava. — München: 12.55 Koncert za citre. — 20 Večerni koncert orkestra. — Milan: 20.50 Simfoničen koncert. — Budapest: 12 Komorni koncert tria. — 17.45 Orkestralna glasba. Odlomki iz operet. — 21 Koncert vojaške godbe. — 22.15 Poročila; nato ciganska glasba.

SVETOVNI KOLESARSKI REKORD.

Ni še dolgo, ko smo poročali, da pripravlja Belgijec Vanderstuyft nov naskok za svetovni kolesarski rekord na motornim vodstvom, s tešnim pritiskom in za vetrovno obrambo. Tozadeveni rekord je šel hitro kvišku. Leta 1909 je Francoz Guignard vozil na opisani način 101.628 km na uro; leta 1924 je zboljšal Vanderstuyft rekord na 107.710 km, leta 1925 1. nov. pa Francoz Brunier na 120.598 km. Sedaj je prišel spet Vanderstuyft na vrsto in je vozil v nedeljo 29. sept. na uro 122.771 km, skoraj 123 km; to je hitrost, ki daleko prekaša ono najhitrejših brzovalcev; Belgijec je vozil na dirkališču Montlhery, motorno vodstvo je imel Nemec Lehmann. V začetku dobro vreme se je pokazilo; v peti rundi se je nebo pooblačilo, v deveti rundi je pričelo deževati. Vanderstuyft je moral hitrost zmanjšati in je moral voziti v krivuljah visoko gori. V drugi polovici ure je hitrost zopet povečal in je dosegel označene kilometre. Vozil je še dve rundi naprej, ker so hoteli dirkalni komisariji ugotoviti, kakšna hitrost bi se dala doseči z leteličnim startom, v našem slučaju od 3. runde naprej. Svetovni rekord se mora napraviti samo ob stoječem startu. Praga ob leteličnem startu je bila dolga 125 km in 815 m. Tako imamo zopet nov kolesarski rekord. Prav gotovo je, da si bo sedaj skušal priboriti Brunier rekord nazaj.

BORBA STARČKOV.

V Londonu se je vršla sezacionalna in originalna tekma v tenisu. Dva sta bila tekmeč, let sta imela skupaj 160, vsak 80 Tekma je bila posledica poziva Angleže Beddinga na boj proti vsakomur, ki je toliko star kot on. In prišel je slednji nekdo, ki je poziv sprejel, enako stari West. Na dan zlate poroke Beddingove se je tekma vršila in je končala z njegovim porazom 3 : 6, 0 : 6. Pred igro je izrazil svoje veselje, da je dobil enako starega nasprotnika; sicer se je poskušal že s 70 let stariimi »mladeniči«, a take igre niso »fair«, ker je razlika v starosti prevelika. Sedaj je pa zmagovalcu Westu greben zrasel in poziva na boj vse igravce v starosti od 80 do 90 let.

ZA VSE ŽIVLJENJE DISKVALIFICIRAN.

Največjo senzacijo je imelo angleško nogometno amaterstvo te dni. Na podlagi obsežne preiskave je bilo za vse življenje diskvalificiranih devet igralnih in upravnih voditeljev londonskega amaterskega kluba Leyton; izločeni so od vsake aktivne ali neaktivne udeležbe v nogometnem sportu, bodisi kot predsedniki klubov ali kot blagajniki, voditelji iger itd. Dognali so, da je bilo v moštvo več plačanih igravcev ter da je bil amaterski paragraf tudi sicer hudo prekršen. To je pa nekaj česar Anglež ne prenese. On upošteva pravi profesionalizem in ga podpira; a kdor goji sport kot amater, naj bo zares amater.

OLIMPIJSKE IGRE 1936 v BERLINU.

Senet, predsednik francoske lahkoatletike zveze, se zavzema za to, da se vršijo olimpijske igre leta 1936 v Berlinu. Najprvo pravi, da je komaj deset takšnih držav, ki bi se jim mogla prireditve olimpijskih igre izročiti, in zaključuje: »Poznam deželo, ki se mi po svoji organizaciji, svojem sportnem duhu in po svojih razpoložljivih sredstvih prav posebno priprava zd. da igre priredi. Ta dežela je Nemčija.« Seveda so Nemci na to priznanje zelo ponosni, posebno še, ker prihaja iz ust Francoza.

Rabite Tungstram barium-elektronke

Sobota, 6. oktobra.

Zagreb: 17.30 Lahka glasba. — 20.35 Proslava Dostojevskega, predavanje in recitacije njegovih del. — Breslau: 18.30 Tehnično predavanje: Raketa kot nadomestek motorja. — 20.15 »Dorina in služaj«, veseloigra s spremljavo godbe. — Praga: 12.15 Opoldanski koncert. — 16.30 Orkestralna glasba. — 18 Poročila, nato zabavna prireditve (nemško). — 19 Dvofak: »Navihani kmeti«, prenos iz gledališča. — 21.30 Lahka glasba. — Leipzig: 20.30 Zabavna prireditve. — 22.15 Plesna glasba. — Stuttgart: 15 Poljudna glasba. — 16.35 Klasične operete, iz Frankfurtur. — 20.15 Starejša komorna glasba na historičnih instrumentih. — 21 Operetna glasba, iz Frankfurtur. — 22 Plesna glasba. — Bern: 17 Orkestralni koncert. — 20 Točke za harmoniko. — 22 Orkestralna glasba. — Katovice: 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 16.35 Operetna glasba. — 20 Prenos iz Stuttgarta: Komorni koncert. — 21 Operetna glasba. — Brno: 19 Prenos iz Prage: »Navihani kmeti« (Dvofak). — Rim: 21 »Lucia di Lammermoore«, opera v štirih dej. (Donizetti). — Langenberg: 17.45 Koncert. — 20. Vesel večer. — Berlin: 16.30 Zabavna orkestralna glasba. — 20 »Ljubezena«, tragedija (Wildgans); nato plesna glasba. — Dunaj: 11 Kvartetna glasba. — 16.15 Lahka orkestralna glasba. — 19.15 Koncert komorne glasbe. — 20.15 »Klovn proti svoji volji«, komedija (Maril); nato orkestralna glasba. — München: 17 Zabavni koncert. — 20 Pester sobotni večer. — 22.40 Plesna glasba. — Milan: 20.45 Koncert s pestrnim sporedom. 23 Orkestralna glasba. — Budapest: 18 Spominjska proslava 6. oktobra. — 19.30 Prenos iz opere.

Izpred sodišča

Mož, ki je menjal »100 dolarjev...«

Na zatožni klopi sedi mož z dežele, katerega dolže goljufije s stolodarskim bankovcem v neki ljubljanski gostilni. Zadeva je svojočasno vzbudila precej zanimanja po Ljubljani in deželi. Prišel je namreč lepe nedelje zjutraj kmet Sirknik v mesto in se podal koj na tešče v znano gostilno. Tam je naročil zajutrek, ga lepo pospravil, potem pa se je spustil z domačo natakarko v pogovor. Povedal ji je med drugim, da ima seboj tudi ameriški denar, katerega kani izmenjati v Ljubljani v kakšni banki. Ko ga je natakarka opozorila, da ob nedeljah banke niso odprte, mož ni prišel v zadrego; predlagal je, da mu kar ona izmenja dolarje. Res sta se pogodila za ceno in potem sklenila kupčijo. Mož je imel dva bankovca; in sicer enega za 100 dolarjev, enega pa za 20 dolarjev. Zadnji je bil res pristen ameriški bankovec, dočim je bil oni za 100 dolarjev le nekaj reklamni listek. Natakarka mu je plačala dolar po 55 Din, ter je možu tako za stolodarskega izročila 5500 Din. Pomislite pet tisoč in pol za navadno trgovsko reklamo! Ta reklamni listek pa je bil sicer prav spretno in v vseh podrobnostih izveden, da je prav lahko vzbudil videz, kakor da je res stolodarski bankovec. Natakarka je zato šele pozneje spregledala, v kakšno zmožo jo je možak spravil in kako spretno jo je ogoljufal za težke tisočake.

Za duha in srce

Kolektivna razstava Li. Vrečiča

V nedeljo dne 30. septembra se je v Jakopičevem paviljonu otvorila kolektivna razstava del akademčnega slikarja Ljudevita Vrečiča, rojaka iz Prekmurja, šolanega v Budimpešti. Razstavljenih je veliko številno oljnatih del in risb. Sueti so Vrečiču največje krajina, ljudski tipi in redkeje tihožitje ali portret. Večinoma gre Vrečiču še za čisto impresionistično občutje, doseženo s svetlobo in pastoznim kolorizmom, za barvni akord, čisti naturalizem lirčnega značaja. Vendar je ta impresionizem že za spoznanje napredoval na poti k modernizem stremiljenjem, kar se kaže čisto v bližanju lokalni toniki in bolj centrirani kompoziciji Kvaliteta del je zelo različna. Neke krajine so boljše, neke slike pa imajo občutne trdote za naše oči, navajene »slovenske« ubranosti. Z nekimi figuralnimi stvarmi se je dobremu opazovalcu težko strinjati, vendar veje iz celote neki talent, ki se ne kaže v podrobnih finesah, nego čisto v trdi obliki, a je vendarle slikarski talent. Ta da slutiti, da bo Vrečič še marsikaj dosegel, če bo vreden. Nekaj »vzhodnjakega« veje iz teh slik, zato so nam v marsičem tuje; predvsem ne prenesemo na njih nekega »brutalnega« značaja, ki ga zapadnjak koj opazi na madjarski umetnosti, v kateri se je Vrečič šolal. Ima pa tudi svoje vrednote zase. Obiščite razstavo!

Liturgični molitvenik

Sv. maša. Uredil Jakob Žagar, gimn. katehet. Ljubljana, 1928. Natisnila Zadržna tiskarna v Ljubljani.

Najlepši sad liturgičnega gibanja med katoliško inteligenco, ki hoče čim več aktivnega sodelovanja pri bogoslužju, je brez dvoma vpeljava t. zv. korne maše, »missa recitata« ali »dialogata« (naziv: »Liturgična maša« mnogi odklanjajo kot tautologičen). Pomisleki proti nji niso utemeljeni; Cerkev sama jo je izrecno odobrila (glej: Lefebvre, La messe centre de notre vie spirituelle, Paris 1926, pg. 88q.) in papež Pij XI. jo je že celebriral. Več provincialnih sinod jo je odobrilo in priporočilo zlasti mladinskim internatom, katoliškim zavodom ter redovnim hišam. Naj navedem le 4. provincialno sinodo v Mechelnu can. 279, ki je dobil v Rimu potrditev: »Ut sensum sine sensu ille collectivus vereque christianus spiritus in mentibus fidelium instilletur et participatio illa activa... praeparatur, laudanda est praxis saltem in institutis iuventutis religiosisque domibus, iuxta quam Missae adstantes acolythi respondentibus uno ore associantur.« Temu smotru naj bi služil tudi novi molitvenik, ki ga je g. Žagar skrbno sestavil. S pridom ga bo uporabljal tudi vsak inteligent — izven korne maše. Kdor hoče imeti ličen in priročen molitvenik, ki bi ga uvedel v duha liturgije, bo segel po njem.

Cena je izredno nizka — 10 Din. Glavna zaloga je v trgovini K. T. D. (prej Ničman). Pri večjem naročilu znaten popust, zlasti za šole.

Dr. Iv. Vrečar.

Rječnik tujih riječi i fraza, sestavil Serin-ger, je pravkar izšel v tretjem in popolnoma predelanem izdanju v Zagrebu. Ta slovar obsega okoli 6000 tujk, ki se ne samo prevajajo, ampak tudi razložijo in opišejo. Zato služi tako pravniku, filozofu, pedagogu, medicinu, politiku in sociologu kakor preprostu človeku. Knjiga je naravnost mala priročna enciklopedija. Obsega 292 strani, dvostolpno tiskanih, tisk je lep, papir dober. Cena broširani knjigi je 30 Din, vezani 40 Din. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Tudi Slovincem bo ta slovar tujk dobro služil.

Mussolini Romanopisec. Benito Mussolini je pred nekako 20 leti za takratni socialistični časopis »Il Popolo« v Trstu napisal zgodovinsko preobleščeni socialni roman »Claudia Particella«. Roman se odigrava v 17. stoletju in ima močno antiklerikalno tendenco. Zdjaj ga je Arnold Bennett prestavil v angleščino in povzema svojo sodbo o delu, ki dela močno s kliseji in se spretno izogiblje resničnim življenjskim problemom, v sledečih besedah: »To je zgodovinski roman, ne dober ne slab. Slabši kot sto, pa tudi boljši kot sto drugih.«

Velika italijanska filmska družba pripravlja Mussolini-film. Kakor se čuje, bo glavno vlogo prevzel guce sam. Ako bo v filmu ravno tako izvrstno glumil kakor v politiki, uspeh gotovo ne bo izostal. Lunačarski, ruski narodni komisar za prosveto, prestavlja dela Anatola Franca. Izdaja vseh Frankovih del bo bržčas izšla že prihodnje leto v sovjetski državni založbi.

Dobra katoliška dela. V založbi Koesel und Pustet, München, izidejo sledeče jesenske in bo-

žične novitete: Gertrud von Le Port: Das Schweisstuch der Veronika, roman; Enrika von Handel-Mazetti: Frau Maria, roman iz časov Avgusta Močnega; Heinrich Lühmann: Das Sündenwasser, roman; Alphons Grady: Die Weisheit des Glaubens, Katechismus für Gebildete, prevod iz francoščine od dr. Schellerja; Kardinal Newman: Werke. Band I., Kardinal Newmans Briefe und Tagebücher bis zum Uebertritt zur Kirche 1801—1845.

Zgodovinska in politična dela iz zadnjih dni: Aleksander Kerenski: Erinnerungen von Sturz des Zarentums bis Lenins Staatstreich; Luise Freifrau von Reibnitz-Maltzan: Gestalten vom letzten Zarenhof; Eduard Herriot: Erinnerungen eines Politikers und Staatsmannes; Walther Rathenau: Briefe; Alfred Frankfeld: Oesterreichs Spiel mit dem Kriege; Joseph Wirth: Im Kampf um die deutsche Republik (vse v založbi Karl Reissner, Dresden); Lev Trocki: Die wirkliche Lage in Russland (založba Avalon); Glaise-Horstenaus: Der Niederbruch Ostösterreichs und das Werden der Nachfolgerstaaten; Smilg-Benario: Von Kerenski zu Lenin; Lončarevič: Jugoslawiens Entstehung (Amalthea-Verlag).

Lenin na odru. V dunajskem »Carltheatru« je bila 26. sept. t. l. prva uprizoritev tragedije »Lenin«, ki jo je spisal Ernst Fischer. Tragedija poizkuša nered in razvrstitev revolucije spraviti v red in zakone tragedije, kar se zelo težko posreči — tudi Fischerju se ni. Ocenjevalci pravijo, da pisatelj povečini skuša doseči uspeh z gesli in govori, za katerimi ni čutiti pravega dejanja.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

Bauman E.: Der heilige Paulus. Autorisierter Übersetzung aus dem Französischen v. M. A. Frein v. Godin. 463 str., vez. 98 Din.

Bertrand L.: Die heilige Theresia. Autorisierter Übersetzung aus dem Französischen v. M. A. Frein v. Godin. 312 str., vez. 98 Din.

Bierbaum P. A.: Keine Angst vor Gott! Eine Trostbotschaft f. d. Kleinmütigen. 70 str., nevez. 10,50 Din.

Chesterton, G. K.: Der heilige Franziskus v. Assisi. 158 str., vez. 60 Din.

Franzen P. F.: Werden und Reifen einer ringenden Seele. 221 str., vez. 52 Din.

Gruber P. D.: Skeptismus und Unglaube. Populäre Zeitpredigten, 81 str., nevez. 29 Din.

Hattenschwiler P. J.: Die Verheissungen des heiligsten Herzens Jesu. 223 str., nevez. 32 Din.

Kahr A.: Auf dem Wege zum Heiligtum. Eine kleine Aszetik f. Seminaristen, 284 str., nevez. 10 Din.

Lamprecht P. A.: Erklärung der heiligen Messe an den Sonn- u. Feiertagen d. katholischen Kirchenjahres. 449 str., vez. 78 Din.

Lenhart: Religiöse Woche über moderne Sittlichkeitsfragen. 33 Vorträge 280 str., nevez. 58 Din.

Lucas J.: Sei gut. Wege zum schönen Gemeinschaftsleben. 336 str., vez. 75 Din.

Lucas J.: Der Engel v. Marienberg. Erzählung. 235 str., vez. 55 Din.

Nepp Dr. J.: Orgelklänge und Glockenklänge. Sonn- und Festtagslesungen. 304 str., vez. 63 Din.

Oberndorfer A.: Gottessant und Seelenerte. Eine Sammlung v. 52 Gelegenheits Predigten und Vorträgen. 364 str., nevez. 105 Din.

Pflegler M.: Der Weg. Katholische Sittenlehre. 245 str., vez. 55 Din.

Rüger L.: Brot v. Himmel. Ein Jahrgang eucharistischer Predigten. 157 str., nevez. 68 Din.

Sartorius Prof. J.: Die Feldherrnkunst des Lebens. Ein Jugendbuch. 233 str., nevez. 48 Din.

Schneider Dr. C. M.: Das Büchlein für die Oberinen. Anleitung zur Heiligung der eigenen Person wie auch der anderen in der Verwaltung des Vorsteheramtes. 211 str., vez. 35 Din.

Schnepp P.: Im Wunderreich des Glaubens Unterhaltung mit Gott. 276 str., vez. 66.—

Sadie v gospodinistvu.

Konzerviranje sadja in zelenjavi. Spisal M. Humeck. Cena Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Tekla je brž na policijo in tam povedala celo zgodbo o stolodarskem bankovcu. Toda policija je imela težke brige, preden je možakarja izsledila. Natakarka namreč ni dosti vedela o njem in ji je bil le »neznani možič«, kakor vsak tuj gost. Le toliko je vedela povedati, da je imel dotični take in take brke. In so vsled tega igrala brke jako odlično vlogo v preiskavi. Aretirali so končno tudi kmeta Sirknika, ker je imel brke močno podobne tistim, ki so bile take in take. Toda Sirknik pravi, da brke niso še dokaz; da pa je tudi mogoče, da bi bil on brke obrl tačas in bi bil danes brez njih. — kaj pa potlej...? Sicer pa njemu ni mar, kaj in kako je bilo z bankovcem. On zase ve, da ga ni menjal, ker ga ni nikdar imel. niti 20dolarskega, niti stolodarskega; sploh ni bil v Ljubljani tisto nedeljo. Dokaže, če treba! Na drugi strani pa so orožniki ugotovili, da je tak reklamni listič za 100 dolarjev res bil v njegovi hiši. Policija v Ljubljani je nadalje ugotovila, da je možak tisti večer pred dogodkom bil v Ljubljani; tudi to se je ugotovilo, da je res imel 20dolarski bankovec. Vse priče pravijo, da ga ne spoznajo točno, le natakarka trdi, da ima natančno take brke... Druga priča pravi, da je bil mož tisto nedeljo opoldne pri njem na Notranjskem, blizu Sodražice; torej ni mogel biti istega dne ob osmih v Ljubljani. Mož pa obtežuje še sledeče: iz zapore je bil poslal svojemu advokatu pismo, kjer pravi, naj zagovornik poskrbi, da bo njegova žena preklekla trditve, da se je tako rekla res nahajala v domači hiši. Obenem sporoča zagovorniku, naj kar izplača tiste tisočake oškodovani natakarki. Pred sodniki opravičuje to postopanje s kaj pripravnim izgovorom: hotel je odstraniti lužo v Kanado, zato bi rad plačal

tistih 6000 Din, da bi bil le skoraj zunaj in onstran morja... Sicer pa je mož na posesivu zelo zadovoljen, dasi je hkrati podjeten in izredno inteligentnega značaja. Kmetu Sirkniku je močno žal in bridko zahtoji, ko sliši, kako mu bere predsednik senata sodbo: 3 mesece zapore, post, trdo ležišče, povrnitev denarja natakarki, sodni stroški... Trepetajoč pogleda solzan skozi okno, potem odločno izjavi, da sprejme kazen, le do Božiča naj počakajo, da bo še družino oskrbel z drvini, živili, da bo uredil tudi vse ostalo, kar treba. Potem odide krednih korakov, ponosen, samozavesten, kmet Sirknik.

Slepar na karte.

Janec Potegon je falot in je v sodnih spisih tudi primerno označen. Za svoje številne sleparije se poslužuje zlasti igralnih kart. Zadnjič se je peljal nekam na Gorenjsko in je skušal tudi ob tej priliki poskusiti svojo srečo pri sopotnikih. Nagovarjal jih je, da z njim igrajo. Ima je v to svrhu pripravljanih troje kart, katerih ena je bila spretno in drugim neopaženo zaznamovana. Na ta način je oskubil vsakogar, kdorkoli se je z njim spustil v igro. Mešal in igral je karte tako spretno, da je prav vselej dobil. Nekemu se je pa to že zdelo odveč in preneumno, ko je zatorej Janca naznanil orožnikom v Kranjski gori, ki so Potegona res aretirali radi nedovoljene hazardne igre. Janec pa je falot v vseh strokah in je v Kranjski gori prav tako spretno, kakor zna igrati karte, tudi ušel iz »srečast«. Toda dobili so ga potem še enkrat v Ljubljani in tukaj imajo drugačne kletke za take ptičke. Prišel je tedaj pred sodnika, ki mu je dal za pokoro tri tedne zapore.

Sveta življenje in vrvenje

Gobavost v Franciji

V Franciji so se vedno dogajali posamezni slučaji lepre (gobavosti), kar spriču velikega neposrednega prometa z deželami, kjer ima ta strašna kuga svoja neugasna ognjišča, ni nič čudnega. V zadnjih dobah, ko se je usipalo in se še usipa v deželo toliko inozemskega delavstva, je število gobavcev v Franciji znatno naraslo. Vrh tega velja podnebnje v Franciji kot zelo ugodno za zdravljenje gobavosti in tako prihaja posebno iz Južne Amerike vedno precejšnje število gobavih bolnikov — ki pa svojo bolezen seveda prikrivajo — da bi si tu izboljšali svoje stanje. Na vsak način je postalo vprašanje o pobijanju lepre v Franciji sami pereče. V bolnišnici Saint-Louis v Parizu so otvorili poseben paviljon za gobavce, a sedaj se pripravljajo zakon o obveznosti, da se vsak slučaj gobavosti naznani pristojni oblasti. Razen tega se uveljavijo določbe, ki naj vojakom in drugim osebam, ki so v javni službi nalezle bolezen, zagotovi brezplačno zdravljenje od nosno pokojnino. Dokazano je, da se pokaže bolezen včasih šele po 10, 15 in celo 20 letih po okuženju. Gobavcev ne nameravajo vseh brez razlike internirati, marveč le take, ki jih doma ni mogoče ločiti od ostale družine. Gobavost se prenaša z dotikom; zadostuje, da kdo prime za kljuko pri vratih, katere se je preje dotaknil gobavec. Če se izključi vsak dotik, gobavec ni nevaren za svojo okolico, dočim n. pr. jetičnik z izkašljevanjem okužuje zrak. — Kakor znano, imamo tudi v balkanskih deželah še ognjišča gobavosti.

»Postrezi si sam«

Na Dunaju se vedno bolj množe restavracije in zajtrkovalnice, kjer ne strežejo ljudje, marveč avtomati, to se pravi, vsak si mora streči sam. Tu je vsega v izobilju: razne mesnine, klobase, kavijar, sir, kruh, pecivo,

El Quafi, zmagovalce na olimpijskih maratonskih tekmah v Amsterdamu, postane profesionalni tekač.

ptvo, vino in brezalkoholne pijače. Treba je samo, da vržeš v avtomat pravi novic, pa se takoj prikaže določena porcija jestvin ali mera pijače. Za nadzorstvo je navzoč natakar, ki gre na roko nepočakanim ali nerodnim ljudem in ki pazi na dolgoprstneže. Vsak, kdor pride, si more nemudoma postreči, sesti za mizo, pojediti in oditi, ne da bi bil odvisen

od dobre, ali zle volje strežnega osobja in ne da bi bil vezan na kake formalnosti. To je za sedanje socialne in gospodarske razmere zelo prikladno in prav zato so se tudi mehanične restavracije tako hitro uveljavile.

Smetaček, Hanns Jelinek, Dupierreux, Arnold Genep, člani tajništva na kongresu za narodno umetnost, ki zboruje te dni v Pragi.

Višinsko solnce odkriva goljufije

Sleparska afera z nemškimi vojnoposojilnimi vrednostnimi papirji, v katero so zapleteni poleg Stinnesa in Castiglionijski razni drugi mogočniki, zavzema vedno večji obseg. Berlinski preiskovalni sodnik je dognal, da je zapletena v škandal celotna vrsta uradnikov Nemške državne banke in raznih drugih denarnih zavodov. Ti uradniki so mednarodnemu sleparskemu konzorciju enostavno prodali način, po katerem se dajo spoznati ponarejeni papirji od pravih. Sedaj so v Nemški državni banki ustanovili poseben laboratorij, v katerem s pomočjo višinskega solnca raziskujejo vrednostne papirje, da doženejo ponaredb. Sredstvo se je izvršno obneslo in so dognali že ogromno število ponaredb. Tako je dala znanost kriminalistiki novo sredstvo za odkrivanje zločinov.

Lopov ogoljufal lopove

Gospod Videzki v Kownu je zopet enkrat užival državno gostoljubje v tesni celici. Casa mu je preostajalo in kot umen mož ga je porabil za študije o novih podjetjih. Napravil je sijajen načrt, ki se mu je povsem posrečil. Poslovivši se zopet zaenkrat od državnega hotela, je nemudoma obiskal dobrega prijatelja. Temu je zaupal sijajen stroj za ponarejanje stolirskih bankovcev in povabil, naj pristopi podjetju. Obenem mu je izročil par novih stotakov lastnega izdelka, da z njimi poizkusi svojo srečo. Prijatelju je bila ponudba všeč; pritegnil je še nekoga drugega tovariša, s katerim sta šla izmenjavati ponarejene stotake. Ko sta videla, da celo v bankah brez pridržka izmenjavajo, sta bila silno zadovoljna. Postala sta tudi pohlepna in sklenila, da hočeta ves dobiček imeti sama, da torej od Videzki njegovo dragoceno iznajdbo odkupita. V ta namen je eden izmed obeh prodal svojo hišo. Vidazki se ni branil kupčije; prinesel je svoj »stroj« in pred prijateljskima napravil še par stotakov, da sta vide'la, kako se to dela. Potem je spravil kupnino — 14 tisoč litavk — in odšel. Ze par ur nato se je pri obeh ponarejevalcih denarja oglasila policija in jima zaplenila stroj. Najlepše pa sledi: Policija je dognala, da »stroj« dejansko ni bil nikak stroj, ampak potvara in barvila v steklenicah so bila navadna pobarvana voda. Stotaki, ki jih je bil Videzki potegnil iz »stroja«, so bili pravi stotaki, ki jih je bil prej potaknil. Videzki je torej svoja prijatelja speljal na led. Sedaj v ječi premišljuje svojo neumnost Videzki pa zaenkrat še vživa zlato prostost, toda policija mu je za petami in bo kmalu zopet pod državno streho.

Tat v zaboju

V neko dunajsko veletrgovino je prišel te dni meščansko oblečen človek in si izbral velik potni kovčeg. Ko ga je plačal, je prosil, da bi ga smel pustiti do drugega jutra v trgovini. Sedaj gre nakupit še drugih potrebščin, ki jih bo spravil v zaboj in ta zaboj bo tudi poslal v trgovino; naslednje jutro pa pošlje avto po oba kosa prtljage. Radi so mu storili uslugo in proti večeru je postrešek pripeljal prilično težak zaboj, ki so ga postavili h kovčegu. Naslednje jutro je na vse zgodaj prišel kupec z avtom in odpeljal oba kosa. Kmalu nato so pa v trgovini opazili, da manjka najdragocenejših galanterijskih predmetov. Ni bilo nobenega dvoma: Dva lopova sta delala pod enim klobukom; enega obeh so prenočili v trgovini v zaboju za kovčeg, ki sta ga plačala, za kar sta se bogato nagradila s tatvino.

Nad 20 let praktičnega delovanja s pomočjo Esperanta

Ko se govori o Esperantu, se večkrat ljudje, ki o stvari niso poučeni, ironično smejejo. Štirideset let je minilo, odkar je izšla prva esperantska slovnica. Danes obstoja že bogata literatura, predstavljena in originalna, imamo esp. revije, vršijo se redni sestanki in kongresi in kar je glavno, javnost Esperanto že praktično rabi. O praktični rabi Esperanta pa ve širša javnost še dokaj malo.

Pred 20 leti se je ustanovila v Ženevi organizacija z izrazitim ciljem izrabiti Esperanto kot mednarodno občevalno sredstvo. Ta cilj je organizacija dosegla v prvi vrsti s tem, da je imenovala v vseh važnejših mestih in krajih sveta svoje zastopnike. N. pr.: član te organizacije (Universala Esperanto Asocio) želi kako informacijo o katerikoli si bodi stvari v Avstraliji. Pogleda enostavno v letno knjigo (Adresar vseh delegatov) in piše dotičnemu delegatu. Delegat mu točno izpolni željo in ga kolikor je v njegovi moči o zaprosenem informira. Na tisoče različnih uslug, obiskov, spremljanj potujočih članov, trgovskih informacij itd. se na ta način izvrši vsako leto. Vsak član organizacije dobi vsako leto navedeni adresar in mesečno revijo, pisano samo v Esperantu.

Tudi med vojno je ta organizacija, čije sedež je, kakor gori navedeno, v Ženevi, izvršila na tisoče posredovanj in uslug pribežnikom, internirancem itd. vseh narodnosti.

Arthur Fontaine, načelnik mednarodnega delovnega urada v Parizu, ki se udeležuje kongresa intelektualcev v Pragi.

Poleg tega je imenovana esp. zveza organizirala različne oddelke za turistiko, potovanja, trgovsko reklamo in dr. Rabi pa seveda pri svojem poslovanju le Esperanto.

Dejstvo, da je to podjetje preživelo vojno in povojno krizo, dokazuje, da Esperanto nima samo življenjske sposobnosti, marveč realno ustvarjajočo moč. Esperanto torej ni več sen, temveč realnost, katero svet že močno upošteva. Ne teorija, marveč praksa odloča in v tem oziru je mednarodni pomočni jezik Esperanto dokazal svojo sposobnost.

V dveh ~ treh vrstah

Temnolaske so zdravejše nego plavolaske.

Londonski zdravnik dr. E. I. Thomas je ugotovil, da so temnolaske na splošno mnogo trdnjše zdravia nego plavolaske. To velja celo za cele narode. Tako so Italijanke mnogo odpornejše nego Švedinje. Blondinke posebno rade obole za srčnimi boleznimi in revmatizmom.

Katoliška pedagoška akademija v Prusiji? V Prusiji nameravajo ustanoviti štiri nove pedagoške akademije, od teh katoliško za učitelje v Koelnu.

Londonska podzemna železnica zaposluje čez dan 4000, ponoči pa 350 oseb; v obratu je 1600 voz, ki prevozijo dnevno na 200.000 milj dolgi vožnji 1.200.000 oseb; proga sama je dolga 159 milj.

Sv. pismo kot zgodovinski vir. Doslej so odkrili v Sv. deželi nad 1300 krajev, ki jih naveda sv. pismo.

Rudniška nesreča v Mandžuriji. V rudniku Yentey v Mandžuriji so se užgali plini. 50 rudarjev pogrešajo.

Raketni voz Eisfeld - Vallier - Rak II. v Halberstadtu je prvo poizkusno vožnjo s 25 raketami dobro prestal ter dosegel brzino 200 km. Pri drugi vožnji so ga obtežili s 75 kg in opremili s 36 raketami; dosegel je

Willy Cappers, slavn belgijski letalec, ki so mu v svetovni vojni, ko je bil težko ranjen, odrezali eno nogo, je skočil te dni s padalom z letala v višini 6000 metrov. Dospel je na zemljo popolnoma nepoškodovan in priboril nov svetovni rekord

hitrost 200 km, a pri šestem poizkusu so se mu snela kolesa ter so morali poizkuse ustaviti. Voz je zgrajen iz aluminija.

»Zeppelin« je po 34 in polurni vožnji 3. t. m. v Friedrichshafenu srečno pristal.

Velikansko tihotapstvo z opijem. Na tovrnem parniku »Predsednik Harrison«, ki se je z dolge vožnje okoli sveta vrnil v New York, so carinski uradniki v stenah ladje zasledili ogromne količine opija v vrednosti 300.000 funtov šterlingov. Ves ta opij so zaplenili.

Lakota v Rusiji. V nekaterih ruskih pokrajinah je letina popolnoma izpadla in je zavlada lakota. Sovjetska vlada je otvorila državne kuhinje, v katerih dobiva hrano nad 850.000 ljudi dnevno. Hrano dele vojaške čete. Izboljšanja ni pričakovati pred prihodnjim poletjem ter bo stala državna pomoč stradajočim 100 milj. rubljev.

Griža na Madžarskem. V okraju Leteny na Ogrskem razsaja huda griža, ki zahteva mnogo smrtnih žrtev. Ljudje se branijo izpolnovati zdravstvene predpise ter morajo vse zdravnike pri obiskovanju bolnikov spremljati orožniki.

Časniško poročilo: »To je bil mož, ki je v resnici mnogo pretrpel, bil je naročnik naš list od prve številke pa do smrti.«

Švicarski arhitekt Jeanneret-Le Corbusier, voditelj moderne, ki je na kongresu Mednarodne zveze intelektualcev v Pragi predaval »O novih oblikah praktične umetnosti«.

Dečja logika.

Sinko: »Papa, zakaj pa nimaš na glavi nič več las?«

Papa: »Dragi moj, ker vedno delam z glavol!«

Sinko: »Aha, zdaj pa že vem, čemu ima mama golo b-ado.«

Moderniziran slon.

Učiteljica: »Anica, iz česa pa so slonovi čekani?«

Učenka: »Včasih so bili iz slonove kosti, sedaj so pa iz galenita.«

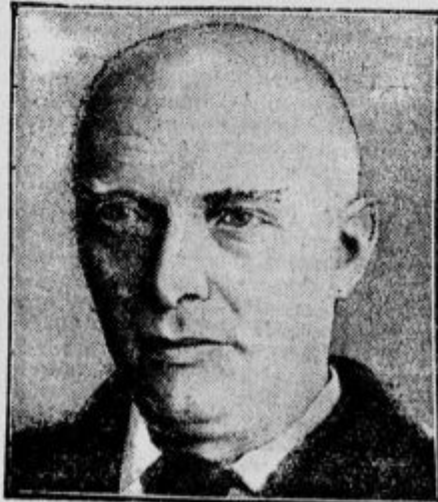
Železna srajca.

Ti, kako bi odvalil svojo ženo, da bi šla preje spat? Vsako noč čuje do dveh.

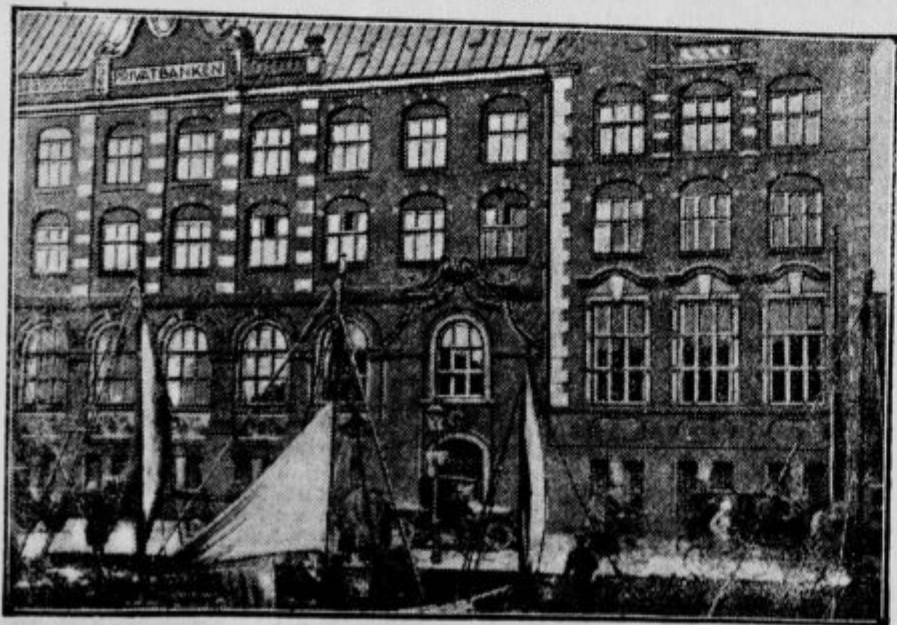
Kaj pa dela tako dolgo?

Name čakal!

Eden za dva. »Moja žena je pa res izvrstna gospodinja! Ona ti misli za dva.« — »Tvoja sreča, sicer...«

Danski ministrski predsednik Madsen-Mygdal, čigar vlada vztrajno odklanja državno pomoč za rešitev propadle Danske zasebne banke.

Poslojpe Danske zasebne banke, ki je propadlo s 70 milijoni kronami izgube. Prizadetih je na tisoče malih obrtnikov in kmetov. Polom je omajal tudi notranjepolitični položaj.

Gospodarstvo

Vedno večje težkoče za naš izvoz v Avstrijo

Na Dunaju, septembra 1928.

Iz raznih člankov in dopisov v »Slovenec« so čitatelji mogli spoznati, da se nam čedalje bolj odmiha doslej najboljši odjemalec naših kmetijskih pridelkov in da si moramo iskati nadomestila drugod.

Avstrija se sama postavlja čedalje bolj na lastne noge in je torej prvi in glavni oviratelj našemu izvozu. Avstrija že nič več ne potrebuje ne našega mleka ne mlečnih izdelkov, kar je tvorilo še pred tremi leti zdaten del našega izvoza. — Treba torej misliti, kam z našim mlekom, zlasti ako bomo še napredovali, kar hočemo.

Tudi je bilo že dobro naglašeno, da Avstrija prideluje skoro vsega žita za domačo potrebo, razun — pšenice. Ali ves napor ljudstva in oblasti gre za to, da tudi pšenice ne bodo od nikoder uvažali. Poznavatelji razmer pravijo, da je ta cilj dosegljiv v malo letih. — Letošnja poljedelska razstava na vzorčnem sejmu je pokazala imponujoč napredek v vseh panogah poljedelstva in živinoreje. Celotna jecmena bodo imeli letos poleg rži dovolj za vse svoje nemajhne potrebe, a jecmena za pčičo — Futtergerste — bodo imeli za izvoz dovolj. Računati moramo torej s tem, da v par letih sploh ne bo nikakega izvoza žita v Avstrijo. — O krompirju že ni več govora par let.

Napredek v poljedelstvu ima v sebi predpogoje tudi za napredek v živinoreji. Tudi tu gre vsa skrb oblasti, da se otresejo tujega uvoza. — Vse kaže, da bodo imeli od leta do leta vedno večji uspeh. Kdor je videl na sejmu živino, perutnino, vse njihove naprave za pospeševanje tega napredka, je dobil vtis, da ni več dolgo, ko nas ne bodo prav nič več vprašali, od nas nič več potrebovali.

Enako je pri poznem sadju. — V tem oziru je ljudstvo v dobrih rokah avstrijskih uradov, ki so za to postavljeni, da ga vodijo po poti racionalnega napredka od stopnje do stopnje.

V kolikor pa bo Avstrija še potrebovala, za to se tepejo vse sosednje države: Italija, Madžarska, Rumunija, Češkoslovaška, Poljska, celo Bolgarija, od katerih bo vsaka imela delež na izpodirvanju našega izvoza v Avstrijo. Tudi Madžarska gre dosledno po poti intenzivnejšega izkoriščanja zemlje in od leta do leta ta država več prideluje. Glavnega kupca za vse svoje pridelke pa išče v Avstriji.

Drugi enako hud tekmeec je — Italija. Zgodnji krompir, vse možno sadje sočevje so pridelki, s katerimi mi ne moremo tekmovali. Pred vsem treba vedeti, da je Italija oblagodarjena dežela za pridelke, ki v nekaterih krajih rastejo brez posebne brige. Nekaj vrst sadja pridelujejo v tako ogromnih količinah, da preplavijo z njim vso Evropo. — Letos je bila tudi v Italiji suša, tako da n. pr. na Goriškem ni bilo skoro nič breskev. Ali iz gornje in tudi južne Italije je prihajalo toliko breskev na Dunaj — in enako tudi v druge kraje srednje Evrope, da so Italijani sami uničevali cene svojemu blagu. Ako bi ti ljudje polovice manj sem pripeljali, bi ne prešli nič manj denarja. Pred tremi tedni so imeli na soboto toliko tega blaga, da so — 48 vagonov shranili čez nedeljo v hladilnicah dunajskega mesta v Pratu. To število naj pove, koliko sadja prihaja sem iz Italije. Enako je s črničami, marelicami, hruskami, grozdjem itd., enako z grabi in zelenimi fižolom. Naša Vojvodina je le deloma slična tem italijanskim razmeram. Toda tam, kjer Vojvodina postavi vagon, jih Italija spravi deset na pot. Dežele tam okoli Barija so zakladnice za vso Evropo. Nekako središče je Biscaglia ob morju.

Poleg te ogromne proizvodnje v Italiji je naš hud tekmeec italijanski način življenja, njihova skromnost v vsakdanjih potrebščinah. Kdo se ne spominja zafrkacij, da deset Lahov sedi za mizo, na kateri se kadi suha polenta, a od stropa doli visi slanih, na katerega od vseh strani udarjajo s kosti polente. To je vsa zabela. Ali pa jih zmerjajo, da jedo — neslan polento, samo da jih prihranijo. — Ni brez soli resnice vse tako govorjenje o laški skromnosti. — Zato pa kmetije prodajajo svoje pridelke po neverjetno nizkih cenah, ki jih nam nasproti nekaj malega paralizuje visoka valuta lire.

Dunaj ima centralno lego v Evropi, tako da tmao do tu sem iz mnogih krajev južne in vzhodne Evrope nekako enako daleč. — In Dunaj je velik, silno veliko porabi in si zna privoščiti dobroto tega sveta v obilni meri. Najbrže ni kamalu mesta, ki bi pojedel toliko sadja vseh vrst kakor Dunaj. Pridelki z vsega sveta so tu v najboljše izbiri zastopani. Ko so zemeljski pridelki na južni obli zrel, jih imamo čez tri tedne že na trgu, in to po cenah, da se zdi naravnost nemogoče. Grozdje s Krima ali iz Afganistana pa je tu kakor bi prišlo iz sosednje dežele.

Naravno je torej, da bo tekma naših krajev čedalje bolj težka. Tudi pri nas je tendenca intenzivnega izkoriščanja zemlje, vsi naporji gredo za to, da čim več pridelamo. Neki prijatelj v Banjaluki mi je pravil lani, da je ves tamošnji kraj kakor nalašč za gojenje breskev. In sanjal mi je, kako že vidi, da vozijo kar celi vlakci breskev proti — seveda — Dunaju. — Da, sem odgovoril, baš na te vaše prihodnje breskve Dunajčanje čakajo. — Kam pojdejo z njimi, ako jih bo res za cele vlake?

Druga težava za naš izvoz je ta, da so se ga polastili vsesokoli — židje. Kamor prideš, povsod je žid, ki vedri in oblači, — razun v Sloveniji, kjer za žide ni prostora. S tem pa še ni rečeno, da smo Slovenci hušji od židov pač pa je med nami zdrava razuma, je podjetnosti, je pridnosti. In te čednosti so v kupčiji potrebne. Med Hrvatmi pa morajo židje pograbit vsak boljši kos kruha, domačini so preleni. — Tudi sedanji izvoz češpelj na Dunaj oskrbujejo skoro brez razlike skoro sami židje. Komaj je bilo prve dni tega tedna nekaj bolje na trgu, že so po telefonu razbotali v domovino in v čeraž že je prišlo toliko češpelj na Dunaj, da naši ljudje sami sebi delajo konkurenco. V enem dnevu so cene padle za 40 para pri kilogramu. — Ako bi polovica hrvatskih židov ostala doma, pa bi bile cene dobre in bi ostali pošteno zaslužili.

Pa tudi način sadjejeje pri nas je kvaren, je nesrečen. Naši predniki — in to dela tudi sedanji rod — so sadili tako, da ima vsako drevo drugačen sad. Da, bili so celo taki ljudje, ki so pricoprali na eno drevo več vrst sadja. In imenitno se jim je to zdelo. Ko pa je treba napolniti vsaj en vagon z enakimi jabolkami ali hruskami, tedaj jih v celi okolici ni najti za en vagon, da treba napolniti en sam vagonček z več vrst sadjem. — Dol v srednji Srbiji okoli Čakla, Požege, Uže so bili stari Srbi bolj pametni: tam dandanes morajo izvažati po pet sto vagonov samo ene vrste jabolok, ki se imenuje »budimacki«, lepo in trpežno

jabolko. Do prihodnjega aprila ga moremo imeti na trgu. Kaj podobnega o naših štajerskih jabolkah ne moremo reči.

Podal sem nekoliko misli in činjenic. Razmišljanje o tem, kako pomagati, prepuštam drugim faktorjem. Ali nekaj bi bilo treba storiti, da ponovno postavimo pridelovanje in vredimo izvoz, sicer nas tuja konkurenca zares popolnoma onemogoči na evropskem trgu.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1928

(Opozoritev Zbornice za TOI v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. novembra 1928. dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se prisilno izterja.

II. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, to je oni, katerih promet je bil v 1927. presegel vsoto 300.000 Din, so dolžni do 30. okt. 1928 odpremiti davek od prometa, opravljenega v III. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi tretji obrok davka na poslovni promet za I. 1928.

III. Uslužbenški davek. Službodajalec so dolžni od uslužbencev pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca.

Službodajalec, ki redoma nima več nego pet zaposlenih, odpremitja pobrane davčne zneske do 15. dne po preteku vsakega četrtletja, za mesec julij, avgust in september 1928, torej do dne 15. okt. 1928.

IV. Dopolnilna prenosna teksa. Od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu preko 500 dinarjev je plačati tretji obrok od 1. do vštete dne 15. okt. 1927, sicer se zapadli obrok izterja prisilnim potom.

Zboljšanje vinskega pridelka

Vinogradnikom priporočamo, da z letošnjo trgatvijo, če bo vreme to dopuščalo, odlagajo do konca oktobra, nikakor pa naj ne trgajo pred 15. oktobrom. Gnilo grozdje naj se pobira poprej, z zdravim grozdem naj se čaka in izrabi jesensko sonce. En dan lepega vremena zboljša vinski pridelok za 1/4 in več, ako je trta zdrava. Na ta način je mogoče znižati potrebo slajenja mošta na minimum, ali pa v slučaju trajno lepega vremena slajenje sploh ne bo potrebno. Važna je prepoved rezanja mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in slajenje takih mešanice. Ta prepoved je bila potrebna, ker se je ugotovilo, da gre mnogo vina samorodnih trt tem potem kot pristno vino v konzum. Vinogradnikom kakor tudi vinskim trgovcem v interesu dviga vinskega konzuma in vinske trgovine in izvoza naših vin v inozemstvo toplo priporočamo, da upoštevajo vsebino sledečega razglasa in se po njej ravna.

Vsled hladne spomladi, vsled hladne in deževne jeseni, deloma pa tudi vsled toče je letos vinska trta v razvoju zastala. Lepi jesenski dnevi sicer pospešujejo zorenje grozdja, toda z ozirom na bližajočo se trgatve je le malo upanja na kvalitativno dobro trgatve.

Da se omogoči vinogradnikom zboljšanje za potrošnjo in trgovino najpospešenejšega letošnjega vinskega pridelka in a tem v zvezi dosega boljših cen za vinski mošt in vino, dovoljujem vinogradnikom mariborske oblasti na temelju § 5. zakona o prometu z vinom, vinskim moštom in brozgo z dne 12. IV. 1907, drž. zak. št. 210, obče zboljšanje vinskega mošta z zmerno uporabo sladkorja. Sladiti se sme v smislu čl. II. min. odredbe z dne 18. marca 1914, št. 12.264. le vinski mošt od začeta trgatve do 15. novembra 1928 v kraju pridelovanja oziroma v njega neposredni bližini. Za zboljšanje vinskega mošta se sme uporabiti samo čisti konzumni sladkor v kristalih ali kockah raztopljen v moštu samem, ne pa v vodi. Uporaba vsakega drugega sladkorja je v smislu zakona zabranjena. Sladkorja se sme dodati moštu le toliko, da se doseže koncentracija mošta srednjih vinskih let. Sladijo naj se torej le mošti navadnega namiznega vina izpod 14% sladkorja in mošti boljših kvaliteten vin izpod 17% sladkorja. Največ se sme dodati do 4 kg sladkorja na 100 l mošta.

Vsled splošne dovolitve zboljšanja mošta vinogradnikom, odpadejo teozadne prošnje za dovoljenje slajenja in naznanila o izvršenem slajenju. Ako nameravajo zboljšati mošt vinski trgovci, morajo imeti za to dovoljenje v smislu vinskega zakona od pristojne oblasti in jim je postopati v smislu odredbe z dne 18. marca leta 1914, št. 12.264.

Vina samorodnih trt (šmarnice itd.) ni smatrati kot vina v smislu vinskega zakona, zato je rezanje mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in zboljšanje takih šmarnic v smislu tega razglasa strogo zabranjeno. Proti kršiteljem te zabrane se bo postopalo po zakonu.

Veliki župan:
dr. Schaubach.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Velik konkurz v Beogradu. Razglašen je konkurz nad veliko beograjsko tvrdko: Levičania, Brašić i komp., Kralja Petra 39 (lastnik Dragutin Levičania). Aktivna znašajo 7,5, pasiva 6,5 milj. Din. Prijavitelj je terjatve do 3. decembra.

Potrjena prisilna poravnava: Franc Renier, trgovce v Podčetrniku za 10%.

Statistika konkurzov v juniju 1928. Iz statistike Jugosl. društva za zaščito upnikov v Zagrebu posnemamo, da je bilo v septembru t. l. zabeleženih 68 konkurzov (v avgustu 57, septembra lani 83). Da je v septembru več konkurzov kakor v avgustu, je običajen sezonski pojav. Po pokrajinah se razdele konkurzi: Srbija 50 (septembra lani 64), Hrvatska 7 (3), Slovenija in Dalmacija 5 (6), Vojvodina 4 (7) in Bosna 2 (3). — Skupno je znašalo število konkurzov v prvih 9 mesecih t. l. 673 napram 825 v isti dobi lani, torej 132 ali 18,4% manj. Po pokrajinah se razdele: Srbija 476 (543), Slovenija in Dalmacija 68 (88), Hrvatska 65 (96), Vojvodina 49 (74) in Bosna 15 (24). Iz tega zmanjšana števila konkurzov moremo sklepati na znatno zboljšanje splošnega gospodarskega položaja zlasti v Hrvatski in Vojvodini, kjer je število konkurzov nazadovalo za 82%, oz. 35%.

Informacijski oddelček Narodne banke. Na zadnji seji Upravnega odbora N. B. je bila sklenjena ustanovitev posebnega informacijskega oddelka. Njegova naloga je proučevati vsa vprašanja, ki so v zvezi s politiko N. B. Zbiral bo podatke o domačem denarnem trgu, sklicoval ankete in o njih referiral bančni upravi. Sestavljal bo na-

dalje indeks cen in bo menda izdal celo dnevna poročila (izvlečke iz domačega in tujega časopisa o gospodarskih vprašanjih), potem mesečne in dvomesečne (poslednje za inozemstvo) ter tudi letna poročila. Upravitelj oddelka je docent belgr. vseučilišča Aleks. Jovanović.

Naša država na solunskem velesejmu. Naša trg. in ind. zbornica in Solunu je s pomočjo trg. ministrstva organizirala na 3. solunskem velesejmu, ki traja od 30. sept. do 15. okt., v posebnem paviljonu jugoslovansko razstavo. Skupno se je udeležilo sejma 45 naših razstavljalcev, med njimi skupljajnska zbornica, slovenske tovarne: Zlatorog, Westen in Rebek; nadalje so bili iz Ljubljane razstavljani keramični izdelki. Med 6 lesnimi tvrdkami ni zastopana nobena slovenska.

Industrija cementa. V naši državi je v Dalmaciji 5 tovarn cementa s kapaciteto 500.000 ton. Prodnika je znašala lani 460.500 ton (leta 1926. 431.755 ton); v Hrvatski so 3 tovarne, ki so lani producirale 192.000 ton (1926 101.000 ton), v Srbiji delata 2 tvornice, katerih kapaciteta znaša 75.000 ton, prodniki lani 35.240 ton (1926 27.502 ton). V Sloveniji imamo 3 tovarne, od katerih ena obratuje šele od maja letos; produkcija ostalih dveh je znašala lani 23.000 ton (1926 23.574 ton). V Bosni je samo 1 manjša tovarna. Skupno je produciralo v celi državi lani 12 tovarn 712.740 ton (1926 645.831 ton) pri kapaciteti 1 milj. ton. Domača poraba znaša ca. 400.000 ton, izvoz je znašal lani 317.427 ton (1926 326.271 ton). — Ti podatki so objavljeni v zadnji številki revije »Privredac«, uradnega glasila zagrebške zbornice.

Sadna razstava v Radovljici. Sadjarska in vrtnarska podružnica v Radovljici priredi s sodelovanjem okoliških podružnic v dne 14. do 16. oktobra t. l. sadni ogled (razstavo), ki ima predvsem namen, da sadjarji spoznajo sadne vrste, ki jih goje in pa vrste, ki so posebno priporočljive za razmnoževanje iz gospodarskega stališča. Vsa sadja — tudi nečlani SIVD — lahko razstavi svoje sadje, dostavi ga pa mora do petka dne 12. oktobra do 7. ure zvečer v Radovljico — restavracija Kunstelj. Vsako vrsto (5—8 sadov) naj vložijo v papirnato vrečko (škrnicelj) ter na isto napiše: ime, priimek in bivališče lastnika, morda znano ime sadu, posebne dobre ali slabe lastnosti drevesa ali sadu, ter koliko kg dotične vrste ima morebiti na prodaj. Razstava se otvori v nedeljo dne 14. oktobra ob 11. uri. Vstopnina 2 Din za osebo, za šolsko mladino pa 1 Din.

Na razstavi sadja na velesejmu v Ljubljani od 7. do 14. t. m. bodo razstavljena jabolka v glavnem razdeljena v dve skupini: jabolka užitna v jesenskem oz. zgodnje-zimskem času in ona prava zimska. Med prva bi imenovali tele vrste: Rejni kosmati, car Aleksander, Bismark, grafenstein, pisani kardinal, rumeni in rudeči beffleur, ananas, reeta, Harbortova landsberška renet, jesenski kalvil, gdanski robač, zlata parmena itd. Za zimo pa bi bile tele vrste: Mošangar, voščenko, Damason kosmač, Baumanova renet, Kaselska renet, kanadka, prinčeva jabolko, Boskopski kosmač, londonski peping, Boikovo jabolko, rdeči in zeleni šetince, tafelček, zeleni knežak, bobovec, ontario in šampanska renet.

Oblastna zadruga za kmet. kredit je bila te dni ustanovljena v Sarajevu.

Dobave. Strojni oddelček ljublj. žel. ravn. sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave »Baltar-jermen in pripadajočih spojk. Drž. rudnik v Brezi sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg sena; do 17. t. m. pa glede dobave rudarskih pregrinj in platna za plahte. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: 19. t. m. pri subot. žel. ravn. glede dobave gumijevnega materiala; 22. t. m. glede dobave 3794 komadov lesenih državcev za sekire, lopate in kladiva. — 23. t. m. pri saraj. žel. ravn. glede dobave stružnice ter glede dobave zakovic; 24. t. m. glede dobave vijakov. — 24. t. m. pri zagreb. žel. ravn. glede dobave hidrantov. — 22. t. m. pri pomor. ravn. v Splitu glede dobave materiala za plovne objekte ter glede dobave mazila, petroleja, bencina, platna, tehničn. materiala, barv itd. — 22. t. m. pri mon. upravi, ekon. oddelček, v Beogradu glede dobave papirja za zavijanje. — 22. t. m. se bo vršila pri stroj. oddelku ljublj. žel. ravn. ofert. licitacija glede dobave kaučukovih cevi. — Prodaja 8. t. m. se bo vršila pri glavni carinarnici I. reda (skladišče A) v Ljubljani javna prodaja različnih predmetov.

Dobave. Splošni oddelček ljublj. žel. ravn. sprejema do 6. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kom. ster. obvez. 1100 kaliko ovojev, 600 hidrofilnih povojev in 30 kg vate. — Prom. komerc. oddelček sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave bukovih drv; do 10. t. m. glede dobave armatur za plinske cevi; do 11. t. m. glede dobave svetilnih armatur; do 13. t. m. glede dobave 20.000 zvrtkov brzojavnih trakov; do 18. t. m. glede dobave 6000 kg svinčevih zalivk. — Žel. delavnica v Mariboru sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave osi za salonski voz. — Drž. rudnik v Velenju sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave geoloških kart. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: 15. t. m. pri subot. žel. ravn. glede dobave skretniških pragov, gramoz in materiala za kolosek; 16. t. m. glede dobave tapetniškega materiala (blago za zavese, platno za tapetiranje, vrvice za šivanje, beli sukanec itd.); 18. t. m. glede dobave magacinskih vozčkov; 20. t. m. glede dobave raznega kemičnega materiala (barve, boraks, glicerol, kolofonja, karbol, svinčeni minji, nišador, soda, klet, formalin, vodeno steklo itd.). 600 komadov stolov iz upognjenega lesa ter glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. — 15. t. m. pri saraj. žel. ravn. glede dobave hrastovega lesa; 17. t. m. glede dobave hrastovih in bukovih parketov in frizov; 20. t. m. glede dobave bukovih pragov. — 18. t. m. pri zagreb. žel. ravn. glede dobave lopat; 19. t. m. glede dobave 500 komadov kočar za premog.

16. t. m. se bo vršila pri Gl. sanit. sklad. v Zemunu ofert. licitacija glede dobave 400 komadov posod za led, 100 toplomerov, 50 komadov strojev za mletje mesa; 17. t. m. pa glede dobave 500 komadov emailiranih umivalnikov, 800 komadov posod za milo, 500 komadov emailiranih loncev in 2000 komadov emailiranih krožnikov.

Prodaja. 17. t. m. se bo vršila pri saraj. žel. ravn. ofert. licitacija glede prodaje starih sodov.

Borzo

Dne 4. oktobra 1928.

DENAR

V deviznem prometu so se danes uvrstili Dunaj, Newyork in Trst, postupil pa je Berlin. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Newyork in Trst, ostalo potrebo pa je krila Narodna banka (nad 2 milj. Din).

Zagreb. Berlita 1354.50—1357.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 800.04—803.04, London 275.69—276.49, Newyork 56.80—57, Pariz 221.60—223.60, Praga 168.37—169.17, Trst 206.65—208.65.

Curih. Belgrad 9.12875, Berlin 123.79, Budimpešta 96.50, Bukarešt 8.15, Pariz 73.13, London 25.19, Newyork 519.50, Dunaj 20.305, Praga 15.385, Trst 17.17, Sofija 3.74, Varšava 58.20.

Kebersik
se imenuje občutek, ko smo srečni.
Tako veseli smo lahko tudi
fisti dan, ko se pere perilo, ako se
spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin-Milo
s svojimi prednostmi

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48625. Valute: dinar 12.455.
Trst. Zagreb 33.60—33.62, London 97.78 do 97.82, Pariz 74.75—74.85, Newyork 19.09—19.10, Curih 968.40—968.50.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

4. oktobra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 3. X.
Amsterdam	—	2283.50	—	—
Berlin	1354.50	1357.50	1356.50	1356.50
Bruselj	—	791.24	—	—
Budimpešta	—	992.76	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.04	803.04	801.54	801.34
London	—	276.9	—	276.09
Newyork	56.84	57.04	56.94	56.93
Pariz	—	222.60	—	222.55
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	296.77	298.77	297.77	297.55

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., ljublj. kreditna 128 den., Prastredona 920 den., Kred. zavod 175 d., Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. vojna škoda ar. 437—438 (437), kasa 436.50—437.50, terminal: 10. 439—440 (439), 11. 444, 12. 447.50—448 (448—447.50), 7 odst. inv. pos. 85.50—86.50, agrari 55.50—57.50, Hipo 58—59 (58), Poljo stare 17.50—19, nove 16.50—17.50, Kred. 85 den., Jugo 88—88.50, Lj. Kr. 126—130, Nar. 6935 do 7000, Prastred. 920—925 (922.50), Srpska 151 do 152, Zem. 130—140, Kat. 85.50 den., Obrt. 38—39, Gutmann 190—195 (190), Slavonia 4—4.50, Slaveks 100—102, Drava 550—600 (500), Seferana 480 do 490, Osj. ljev. 160—170, Brog. vag. 80—84, Union 230 den., Isis 28 r., Ragusa 480—484 (480), Trbovlje 470—480, Vevče 107 den., Nar. sum. 16 den., Piv. Sar. 300 r.

Dunaj. Podon. savska-jadran. 85.15, Zivno 122, Alpine 43.90, Greinitz 2.75, Trbovlje 59.75, Kranjska industrijska 37.95, Mundus 172.80, Slavonija 0.76.

Les

Na ljubljanski borzi so bili danes zaključeni: 3 vag. tramčev (filerjev) in 1 vag. škoret. Tendence neizpremenjena.

Zadnja licitacija brodske imovinske občine je vzbudila mnogo komentarjev o visokih doseženih cenah. Naglašajo, da je povzročila visoke cene potreba finega lesa po letih in velikih dimenzij, da se tako izboljšajo in dopolnijo zaloge slabšega lesa; nadalje se je hotelo preprečiti na vsak način konkurenco, da pride do tega lesa, nadalje se je hotelo tako držati cene tudi za cenejši blago in v poglaviti meri je šlo za to, da se dobi furnirski les. — Sedaj ostane brodski imovinski občini še 68.000 prastarih hrastov s 450.000 m³. Ti hrasti so stari 150—300 let in popolnoma zdravi. Zaloge hrastov more pokrivati še 20 let potrebe občine. Nato pridejo na vrsto mlajši 120—130 let, katerih ima za sekanje 10 let. Vrednost vse hrastovine občine se ceni na 800 milj. Din. Slavonске hraste zelo iščejo v inozemstvu, rabijo jih za najfinjšo pohištvo in furnirje, za ureditev stanovanj in sodarske potrebe.

Žitni trg

Začelo se je trgovanje z umetno sušeno koroza za promptno dobavo po 200 Baška postaja. Cena je previsoka, da bi mogla konvenirati za Slovenijo. Pšenica je čvrsta, gornjebaška je poskočila v ceni za 2 in pol pare, tudi moka se drži visoko, vendar je povpraševanje iz Slovenije omejeno in malo kupčije. Za krmlila je položaj vedno čvrstši in toliko oves kolikor otrobi se trgujejo po neobičajno visokih cenah.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt.) Pšenica baška 78—80 kg, 2% 290—292.50, za okt. 295—297.50, za nov. 302.50—305, moka 0 g 430—435, koroza 847.50 do 850, ameriška 310—312.50, ajda 300—305, oves 275—280, ječmen 305—307.50, žit. 295—297.50. — Zaključek: — Tendence stalna.

Novi Sad. Pšenica: bč, gr-bč, pot. 247.50—250, bn. 242.50—245, bn. Vršac 242.50—245, sr. 245 do 250. Ječmen: 245—250, pol. 280—290. Oves: bč, sl. 242.50—245. Koroza: nova de-jan. 402.50, 3—4 280—285 (257.50), 4—5 282.50—287.50. Fižol 830 do 850. Seno: bč, pot. 115—117.50, bos. postaja 102.50—107.50. Moka: 0 g 350—365, št. 2 330 do 345, št. 5 310—325, št. 6 260—275, št. 7 2

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službodobne

Pletiljke

Izurjenih, deset, sprejme takoj za stalno. — Ciril Vajt, Kranj.

Učenci

14 let starega, pridnega, močnega, poštenih kmetičkih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, ki je dober računar, išče trgovina mešan, blaga na deželi. Lastnoročno pisane ponudbe direktno na upravo »Slovenca« pod št. 9516.

Pomočnik

se sprejme za veletrgovno špecerijaškega blaga ter deželnih pridelkov, kateri ima veselje do potovanja ter pozna Gorenjsko; pogoji: simpatičen, trezen, zanesljiv, agilen, fin nastop, ter dober prodajalec, obenem tudi izložen aranžer, vojaški prost, starost do 25 let; je lahko tudi začelnik. Plača po dogovoru. Nastop s 1. novembrom tega leta; ponudbe je poslati do 10. t. m. pod »Trajno in ugodno« št. 9564.

Samostojni

ključavniki

za izdelavo pločevinastih štedilnikov in pečnikov, se sprejmejo. Informacije daje »Železno-prometno d. d., Bistrica pri Limbušu«.

Službo dobi kuharica

spretna samostojna gospodinja, srednje starosti, v Ljubljani sredi mesta. Nastop 1. novembra, plača po dogovoru. Pismene ponudbe do 13. oktobra na upravo »Slovenca« pod »Poštena kuharica« št. 9635.

Ščipalca na stroj

(Maschinen Zwickler) za goodyear - in mackay - blago z dolgoletno prakso išče pod dobrimi pogoji za trajno zaposlenje Zagrebačka tvornica cipela d. d., Zagreb, Nova ves 11.

Izurjene šteparice

ki so že bile zaposlene v mehaničnem obratu, se sprejmejo v trajno zaposlenje pri finem blagu pri Zagrebački tvornici cipela d. d., Zagreb, Nova ves 11.

Dobra kuharica

majša, samostojna, ki zna šivati, se sprejme k 3 osebam poleg hišne. — Predstaviti se: Bleiweisova cesta 27, II. nadst., od 1 do 4 popoldne.

Službe iščejo

Organist-krojač

samski, išče mesto. Ponudbe na upravo lista pod »Organist«.

Viničar

oženjen, 29 let, iščem mesta pri veleposrestitvi ali manjšem, več vsakega poljskega dela, živinoreje in drugo. Nastop takoj. Naslov v upravi št. 9601.

Izobražen mladenič

išče službo kot sluga v pisarni ter obenem pisarniška moč. Vajen je tuji strojepisja. Nastop takoj. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mladenica« št. 9621.

Prodajalka

s triletno trgovsko gimnazijo išče mesta v galanter. trgovini. Najraje v Ljubljani. Dopise poslati na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« št. 9625.

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk francoščine, angleščine, italijanščine itd. po profesorih dotičnih jezikov. Vsak profesor poučuje edinele v svoji materinščini. — Prijave samo: Kralja Petra trg 8/1.

Zasluzek

Sijajen zaslužek

okolu 100 Din dnevno inkasa in veliko mesečno provizijo nudi agilnim zastopnikom cele države »Uspeh«, Beograd, Dračka 9.

Stanovanja

Solčno stanovanje

išče višji uradnik: tri ali štiri sobe s kopalnico za februarjski termin. — Ponudbe na upravo Slovenca pod »Snažno«.

Na stanovanje

se sprejme gospodična. Naslov pove uprav »Slovenca« pod št. 9608.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din, razposiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozovič, kem čistilo perja, Zagreb, Illica 82.

Kočije

in druge vozove ter konjske opreme — prodamo vsled nabave avtomobila. — Tozadevno se izve v vinski trgovini Bolafio, Ljubljana.

Okrasne letvice

za oprave Vam najceneje nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII. — Zahtevajte vzorce in cenike!

Železno peč

in štedilnik prodam. Poizve se v lekarni, Celovška cesta, Šiška.

Proda se:

lep barometer in dva daljnogleda »Zeis«, eden 7x, eden 6x. Naslov v upravnstvu »Slovenca« pod št. 9607.

Semena

dobavim priznano trijezran: Pšenico »Profilik« 110 kg 350 Din, ječmen: »Mamut« poljski 100 kg 320 Din ter selekcioniran oves in koruzo, dokler zaloga: Franc Kupnik, Kostričniška Slatina, p. Podplat. Priporoča najfinere obrana zimska jabolka.

Radio-aparat

štiricevni, še skoraj nov, na valovno dolžino 200—2000 m, se prodaja. Poizve se pod šifro »Val« 9633.

Otroška posteljica

spodaj s predalom, zamrežena, dobro ohranjena, napredaj. Ljubljana, Resljeva 31, pritličje, levo.

Bencin motor

8 HP, stabilen, dva cilindra, v obratu, se pomeni prodaja radi elektrifikacije. Livarna Gameljne, p. št. Vid n. Ljubljano.

Obrt

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Vnajem

Lep lokal

na Celovski cesti št. 50 se odda.

Velika dvorana

v prvem nadstropju, priprava za industrijo, se da v najem; urede se tudi lahko 3 stanovanja. Električna, vodovod vpet. Prodasta se 2 lepi palmi. Buzzolini, Ježica, št. 48.

Objave

Pojasnilo

Glede na »preklic«, ki ga je objavil moj mož Alojz Godec dne 2. t. m. v dnevniki »Jutro« in »Slovenec«, pojasnjam, da je on res vložil zoper mene tožbo na ločitev zakona. V pravdi se bo že izkazalo, koga izmed naju zadene edina ali večja krivda. Mene gotovo ne. Neresnica je, da jaz razpologam proti njegovi volji z njegovo premočno in nepremično imovino. Res pa je, da sem doslej z njegovo vednostjo in voljo gospodarila in gospodinjila pridno in vestno in da mu nisem nič zaprčila, nasprotno še pridobila. — Borovnica, dne 4. oktobra 1928. — Fani Godec.

Posredstva

Kupim hišo

z malim posestvom na prometnem kraju ali večji vasi na Sp. Štajerskem, primerno za gostilno in krojaško obrt, za ceno ca 50.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Obrt« št. 9623.

Hiše, kmetije, vile, pekarije, gostilne, prodaja posredovalnica Zagorski, Ljubljana, Miklošičeva 14.

Kupimo

Krompirja

la belega in roza bi vzel vsak teden 3 vagone v komisijo ali tudi manjše količine. Cenj. ponudbe pod »Zagreb« št. 9626 na upravo lista.

Star kotel

premer 1 m, 4 m dolg, debelost pločevine približno 5 mm, se kupi. Livarna Gameljne, pošta št. Vid nad Ljubljano.

Suhe gobe

plac e najvišje M. GERSAK & CO. Ljubljana, Prečna ulica 4 (poleg mestne ljudske kopeli). — Telefon 2329.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24, Veletrgovina z žitom

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavljajo po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom

Ako želite imeti po zimi,

kovsa narava spi, lep cvet kupite holand. čebulice, hijacinte, narcise, tulipane, irise, krokuse in anemone.

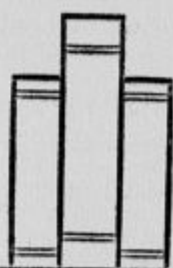
Sever & Komp.

Ljubljana, Wolfova ul. 11

Vsakovrstno

zlatu kupite po najvišjih cenah. CERNE, tvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVESNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Kupujemo

proti takojšnjemu plačilu
gozdne parcele, bukove in hrastove
hlode kakor vsako množino suhih
hrastovih in bukovih drv.

Ponudbe z navedbo cene in količine na
V. Braz, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

Marija Vidmar roj. Zirkelbach

soproga rudniškega paznika v pok.
dne 4. t. m. po kratki, mučni bolezni
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se vrši v
soboto 6. oktobra t. l. ob 3 popoldne iz
mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 4. oktobra 1928.

Zalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Brez posebnega obvestila.

Alojziji Bitenc

dijak IV. letnika učiteljske

v sredo dne 3. oktobra po kratki, mučepolni bolezni, nenadoma preminul. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 5. okt. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1928.
Drago in Marija Bitenc, starši. — Drago, Franjo, Ivan in Jožko, bratje — in vsi ostali sorodniki.

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Francoščino, angleščino, italijanščino, nemščino i. t. d. poučujejo samo izprani profesorji dotičnih jezikov in sicer edinele v njih materinščini.

Pojasnili in pr. glasitve: vsak dan od 10. dopoldne do 9. zvečer.

Kralja Petra trg 8/1.

Ceni. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jančar

pisar

Ljubljana, Breč

Elektronstajacije za tu in tuj, prodaja in preizkušnje elektromotorjev, mehanična delavnica, Elektroopredete, Ljubljana VII, Jerneteva c. 5, telef. 325

K. Pečenko

trgovina vseh vrst senja in čevljarstva po reščen

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

PRISTOU & BRICELJ

črkoslikarja, Ljubljana

Resljeva c. 4 - Sv. Petre c. 36

Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fujan

krovec

Ljubljana, Galjeva c. 9

pri dolnji kolodvoru

Ivan Pavlin

izdelovanje in popravila

in avtomobilov

aznotna ulica 6

Vsevolod Ivánov:

Povratek Buddhe

(Povest.)

3

Profesor se spomni besed:

»...Njegovi nohti so obrobljeni z zlatom.«

Profesor reče:

»Rajši naj bi bil prinesel krompirja!«

Namesto tega, da bi zapisal tekom vsakdanjih 40 minut misli, ki se nakopičijo med dnevom in prešinjajo možgane kakor ledene niti, namesto tega se je spomnil profesor drugi dan zopet, kakor ponoči, Mongola Dava-Dorčija.

»To je radi tega,« sličen profesor, »ker ni bil še nihče pri meni s takimi čudnimi povestmi. Če bi kdo prišel, da bi kupil ali zamenjal moje živce, možgane, magari tudi včerajšnji dan, pozabil bi vse takoj po odhodu kupca.«

Tako bistril, med tem ko kuri peč in polaga v kotliček krompir. Danes je delež ponovno zmanjšan. Dan pozneje poje profesor dvakrat manj krompirja in se vleže spat, preden ugasne elektrika.

Trkanje:

»Uook!... uook!... ak!«

Profesor brez kože in kučme krili ježno z rokama, steče k vratom, odrine zapah in kriči:

»Nimam časa zapisovati vaših bedastih pravljic. Nisem zdravnik in ne spada Mongolija v moje stroko. Kaj me vsak dan motite?«

Na pragu stoji ozkobrač človek v usnjeni suknji in rjavi kapi (ščitek je trikrat zlomljen). Vpraša tiho:

»Stanuje tukaj profesor Safonov?«

»Jaz sem profesor Safonov!«

»Vitalij Vitaljevič?«

»Jaz sem Vitalij Vitaljevič!«

Ugašali so jo takrat ob 9 zvečer.

Tedaj si pljune bogvekaj na prste, vtakne roko v postranski žep in reče tiho, medtemko gleda ogel pisma:

»Profesorju Safonovu od tovariša narkoma« prosvete v osebne roke.«

Safonov pozabi zapreti zapah. Človek v usnjeni suknji prime mrzlo železo s koncem suknje in previdno, kakor pismo, spusti zapah. Drgne si prste nad pečjo in vpraša:

»Ali ste zapazili, 15 stopinj Reaumurja?«

»Odložite suknjo.«

Tedaj profesor hitro pretrga pismo in čita:

»Ruska Zveza Mest vas dodatno k pismu št. ... vnovič opominja...«

»Hudič! kriči razdraženi človek v suknji. »To so hudiči! Ze zopet je napisano na tiskovini Zveze mest. Kolikokrat sem jim že rekel, da ne smejo rabiti tega papirja za važna pisma.« — »Obrnite, tovariš profesor, te stroješke vedno nagajajo.«

Profesor čita na drugi strani s strojem napisano:

»Narodni komisar prosvete Severne Komune«, 16. novembra 1. 1918. Prof. Vit. Vit. Safonovu. Narodni komisar prosvete prosi drž. Safonova, naj se izvoli takoj udeležiti posvetovanja izvedencev v palačo nek. grofa Strogonova.

Narodni komisar: (podpis).

Tajnik: (podpis).

»Podpisa ni,« reče profesor. »Kakšni izvedenci so to?«

»Človek v usnjeni suknji vzame papir:

»Tajnik, to sem jaz,« reče, »pozabili so mi dati v podpis, no pa bom takoj...«

»Ni treba, čemu pa...«

»Narodnega komisarja.

Zveza ruskih mest je skrbela med vojno za prehrano. Boljševiki so jo takoj razpustili, ker je bila v rokah pristašev Kereškega.

Petrogradska oblast.

»Ne, kako pa, red mora biti...«

Usnjena suknja privleče na dan črnilni svinčnik. Profesor zapazi, da ima na kapi z istim svinčnikom naslikano zvezdo. Suknja podpiše. Profesor zloži papir in ga spravi v pisalno mizo.

Spomnil se je peči, ko sta se že peljala čez Troički most.

II. poglavje. Pletenine, več razgovorov o arheoloških vprašanjih in ruski Rdeči vojski.

...Važna pošta postanejo tem daljša, čim počasneje se vrši skrivnostno potovanje Sikum-Tu.

Rogoznice leže po preprogah palače grofov Strogonovih. Vojak ob vходу kadi pipo. Njegovi škornji so tudi oviti s rogoznicjo, da mu noge ne zmrznejo. Zahteva vstopnice, ne da bi se dvignil s klopi, ker ne mara stopiti na hladno.

Profesor Safonov, ki hiti po stopnicah za tajnikom, ob tej priliki vpraša:

»Ali vstane ta vojak, če pride narkom?«

»Najbrž ne. Sicer pa je to brez pomena. Sem kaj, tovariš profesor!«

Med pozlačenim pohištvo s rogoznicjo, da se ne umažejo preproge. To je životarjenje leta 1918 (kje so vzroki?): jej pse in mačke, da uideš smrti, prodaj, kar imaš, da prideš do krompirja. Tako misli profesor. Razlaga si vzroke.

Suknja si porine kapo na tilnik. Čelo je polno umazanih gub.

»Tovariš Lunačarskij! je tu?«

Drugi, ki odgovarja, ima črn plašč in kakor hlood debelo aktovko. Ima nenavadno široke sive zimske škornje in pleteno, pestro ruto, ki mu visi do tal.

»Ne pride.«

Prosvetni komisar.

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV